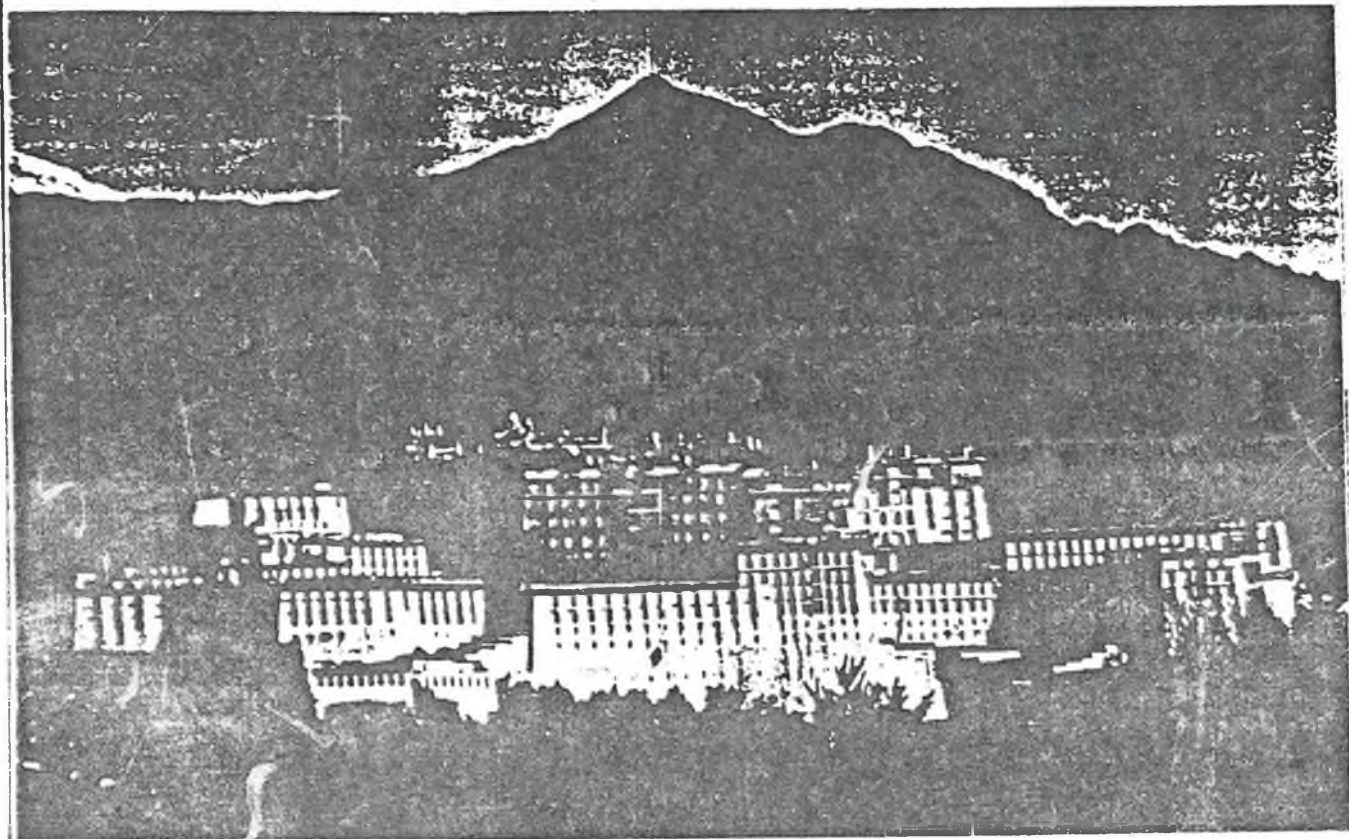

informační servis č.46

CENA 2 Kčs

NEZÁVISLÉ TISKOVÉ STŘEDISKO 7.2.1990

časopisu sport

Potala - tradiční sídlo dalajlámů v tibetské Lhasě

**v listě: Vědomí viny • Ještě je čas • Albánci nežijí jen v Albánii
• Nebohé Zakavkazsko • Napravit chyby našich praotců • atd...**

TIBETSKÁ VÁLKA

Pan Kelsang Gyalsen je Tibeťan. Svůj domov, hlavní město Tibetu, Lhasu, viděl naposledy v roce 1959 v noci, kdy po krvavém potlačení lidového povstání proti čínským agresorům musel tajně prchnout. Zdaleka neprchl jenom on. Té noci začal masový exodus Tibeťanů, odešlo jich tehdy přes 100.000, odešel i duchovní a politický vůdce Tibetu, Jeho Svatost dalajláma Losang Dancen Džamco Igvang. Hlavním sídlem tibetského exilu se stalo indické město Dharamsala.

Pan Gyalsen nyní žije ve Švýcarsku, pracuje v jedné z neoficiálních tibetských ambasád, které jsou v některých

hlavních městech západní Evropy, v USA a v Japonsku. Jedním z jeho úkolů během dalajlámovy návštěvy v Československu je zjistit, zda by tibetskou informační kancelář nešlo otevřít i v Praze, hlavním městě první východoevropské země, jejíž představitel navázal s Jeho Svatostí přátelské styky.

Nyní sedíme v pohodlných křeslech hotelu Jalta a já si z vyprávění pana Gyalsena mohu doplnit útržkovité informace o Tibetu a mohu dokonce sledovat některé styčné body, některé detaily až důvěrně známé. Je to vyprávění o útlaku, o emigraci, politických procesech,

o sítelbě na nepropustně uzavřených hranicích, o koncentračních táborech, je tu přede mnou zkušenost muže, jehož životním snem je vrátit se domů a normálně žít ve vlastní zemi, pracovat a vyznávat své náboženství. Stránky našich novin jsou teď denně plné takovýchto vyprávění, příběhů, s napětím sledujeme osudy, které byly donedávna tabu. Jedním z programových hesel současného Československa je i "otevření se světu" a toto otevření určitě neobsahuje jen prázdninové cesty do Francie, nákup mikrovlnné trouby v Rakousku, anebo dokonce auta v NSR; spočívá i v objevování míst na mapě světa, těch míst, kterým se říká bílá, těch, která teď můžeme pracovníě nazvat rudými. Rudými krví, která je neustále prolévána, rudými i podle ideologického zabarvení vládnoucích garnitur.

Jedním z takových míst je i Tibet. Asijská forma komunismu, přes některé podobnosti, byla a je hrutálnější než bývalé ortodoxní východoevropské režimy, snad s výjimkou Sovětského svazu za vlády Josefa Vissarionoviče. V Tibetu jde navíc o otevřenou genocidu původního obyvatelstva. Jako přímý důsledek čínské agrese zahynulo už 1.2 miliónu Tibetánů, což je jedna šestina obyvatel, tisíce politických vězňů jsou mučeny v koncentračních táborech, lidem není dovoleno vyznávat své náboženství, nesmí se dokonce učit svůj vlastní jazyk. Tibet je plánovitě osidlován čínskými kolonisty, sedm a půl miliónů čínských přistěhovalců již převyšuje šest miliónů Tibetánů - z těch se tak stává menšina ve vlastní zemi.

"Teď jsem jel do Československa," říká mi pan Kelsang Gyaisen, "snažil jsem se přetřít o vaši zemi vše, co šlo sehnat. Myslím, že vy budete možná víc chápat to, co někdy nedokážu vysvětlit západním novinářům. To, že nejstrašnější nejsou ti mrtví, ti vězňové, ale to, že se komunisté snaží ukrást našemu národu jeho duši."

To není jen nějaká orientální metafora, čínským komunistům jde o to, zlikvidovat Tibetány jako národ, zničit jeho historii, jeho paměť, zlikvidovat všechny potenciální vůdce, učitele. Zničit celou kulturu, vymazat ji z mapy světa. "Malým dětem je vtoukáno do hlavy: To, kdo jsi, je špatné. Protože jsi Tibetán. Všechno, co děláš, je špatné. Svaté modlicí kameny byly odneseny z chrámů, komunisté nás nutili na ně veřejně chodit na záchod. Kdo odmítl, toho zabili."

Tibet, malá mírumilovná země mezi Indií a Čínou, země hor a chrámů, stát, kde třetinu mužské populace tvořili mniši, byl Čínskou lidovou republikou napaden v roce 1949. Nejkrutější období útaku nastalo po povstání v roce 1959; jen ve středním Tibetu a jen podle čínských zdrojů bylo pobito 87.000 Tibetánů. V letech Maoovy kulturní revoluce byly dokončeny a z velké části realizovány také plány "konečného řešení" otázky tibetské kultury a náboženství. Čínští komunisté se pokusili vypořádat s "duší národa" pomocí dynamitu. "Nejprve přijeli experti na drahé kovy, zlato, stříbro, diamanty," popisuje pan Kelsang ničení tibetských chrámů, "všechno sepsali a odvezli. Pak přijeli odborníci na drahé tkaniny a ostatní náboženské předměty z bronzu, dřeva, z kamene. Něco odvezli, něco spálili na místě. Po nich přišli další odborníci, kteří kláštery podminovali a vyhodili do povětří. Zbylo už jen pár míst, pár chrámů, kde jsou ponechány jen cetky, které si fotografují turisté." Číňané vyhodili do povětří celkem 6.354 chrámů a klášterů. Mnoho mnichů bylo pobito nebo byli nuceni přijmout občanské povolání. Někteří z Tibetu uprchli,

mnoho jich je také ve věznicích. Tibetské náboženství, lamaistický buddhismus, bylo prohlášeno za "škodlivou chorobu" a zakázáno.

Duše národa tedy přežívá v exilu.

"Začátky byly nesmírně těžké. Stovky, tisíce uprchlíků zemřely. Přišli jsme do Indie, do úplně jiné země; z horského Tibetu jsme přišli do tropů. Neměli jsme ani základní potraviny, základní materiální zdroje, zpočátku jsme jen přežívali, učili jsme své děti našemu jazyku a modlitbám. Musíte pochopit, že Tibet byl po staletí velice izolovaným místem, pro mnoho našich lidí byl vůbec šok vydat se za hranice. Ale byla to jediná možnost, jak přežít. Jak přežít nejen ve fyzickém smyslu, ale jak také uchovat naše obyčej, naše myšlení, jak prostě zachránit alespoň část našeho národa. Zpočátku jsme žili v primitivních vesnicích a měli jsme hlad. Lidé umírali."

To bylo před třiceti lety. Pan Kelsang teď sedí ve svém obleku šitém na míru v restauraci poměrně přepychového hotelu na Václavském náměstí, kde je jedno celé patro již připraveno pro dalajlámu, sedí tu v restauraci v hlavním městě jedné pro něj možná trochu špinavé a exotické východoevropské metropole, střídavě hovoří několika evropskými jazyky s několika kolem něj kroužícími novináři nejružnějších národností; se svým posláním se suverénně pohybuje po celém světě. Jako jeden z osobních spolupracovníků Jeho Svatosti dalajlámy, jako představitel švýcarské tibetské rezidence je jedním z těch, kteří v povědomí světa udržují myšlenku svobodného nezávislého Tibetu.

Tibetský exil je vůbec zvláštní a pozoruhodný fenomén.

Po prvních těžkých letech v Indii uprchlíci založili řadu malých prosperujících zemědělských a zemědělsko-průmyslových středisek. Stejnou péči věnovali i školám a chrámům. Nyní mnoho tibetských studentů studuje na nej přednějších světových univerzitách.

"Opravdovou tibetskou kulturu je dnes možné nalézt jen v exilu. Snažíme se spojit tibetskou tradici, naše náboženství, náš způsob nazírání světa, se znalostí moderních vědních disciplín. To, co komunisté už třicet let v naší vlasti ničí, opatrujeme a snažíme se rozvíjet v exilu."

A kontakty s Čínou?

"Naši exilovou vládu samozřejmě neuznávají. K prvním kontaktům došlo až v období jisté liberalizace - po smrti Mao Ce-tunga. A čtyři delegace z Dharamsaly navštívily Tibet v letech 1979-85. Nyní je Tibet opět nepropustně uzavřen. v Lhasě je stanné právo. A ačkoli Jeho Svatost dalajláma se v roce 1988 na uskové konferenci ve Štrasburku snažil o jaký kompromis - zřekl se požadavku nezávislého Tibetu, souhlasil s přítomností omezeného počtu čínských vojáků v zemi a s kontrolou zahraniční politiky Čínou - to vše do mírové konference, kde by byly vyslyšeny požadavky obou stran - Čína neodpověděla."

Exilové delegace byly nejdůležitějším zdrojem informací o situaci v Tibetu. Kromě hranic, na kterých se stihl (před necelým rokem byla na indicko-tibetské hranici nalezena postřílená sedmičlenná rodina), je Tibet obklopen i informační blokádou. Zprávy tedy pocházejí od nečetných uprchlíků a zahraničních turistů (ti se v Lhasě nesmějí pohybovat bez čínského průvodce) a z dokumentace, kterou pořídily jednotlivé delegace. Během jejich návštěv docházelo k častým demonstracím a i to bylo kromě ostře zmíněného liberalizačního kursu důvodem k jejich zákazu.

"Ty demonstrace byly vždy spontánní. Je to snad až zvláštní, ale ani po těch letech útlaku nebyl v Tibetanech vyloženě nacionalistický náboj. Ty demonstrace nebyly protičínské - byly namířeny proti čínské vládě, proti komunistům. Celé generace žijí pod propagandistickou palbou komunistické agitace. Jen strana je skvělá, Buddha je reakcionář. Ten brainwashing ale nefunguje. Paradoxně nejmladší generace, tedy ti, kteří už ani nic jiného neznají, kterým je od dětství kázáno o jejich přirozeném barbarství - to znamená o tibetanství -, se projevují jako velcí vlastenci. To oni jsou střílení na demonstracích, zabíjeni za letáky. A právě kvůli nim, aby přestaly masakry, se Jeho Švatost dalajláma pokusil o kompromis. Je tu ovšem nebezpečí i nálad vysloveně protičínských, podle zpráv té poslední delegace - a situace se od té doby ještě zhoršila - dochází k systematickému počínšťování. Je to kolonizace s nejdrastičtějšími formami národní diskriminace a její důsledky jsou katastrofální. Odhlédneme-li od zabíjených a zabíjených, i od koncentračních táborů, sám fakt, že jen v údolí Lhasy bylo třicet tisíc Tibetanů vyhozeno z práce a nahrazeno čínskými dělníky, že ve všech větších městech je osídlení čínskými kolonisty plánováno tak, aby původní obyvatelé byli v menšině, je úplně jasné, že my v zoufalství a hrůze stojíme před možností, že Tibetané jako národ přestanou existovat."

Pan Guylsang by snad mohl být ostřílený profesionál mezinárodních konferencí, mohl bych i čekat, že svou řeč bude mít připravenou, už se musel setkat s tolika neinformovanými i nechápajícími novináři, s tolika uhlazenými a vyhýbavými poliitky, že už by ho mohlo i unavovat neustále hovořit o tom samém a na to samé téma - odumírání vlastního národa -, ale on je opravdu člověk svým posláním prodchnutý, je to smysl jeho života, on sám je veterán tiché a nelitosné tibetské války, války s agresivním okupantem a s lhostejným světem, který má stále svých starostí dost a který by mnohdy o svých krvavých rudých místech nejraději ani neslyšel.

Dál jsme hovořili o změnách ve východní Evropě a v Sovětském svazu, o tom, že i obrovské zdánlivě neporazitelné monolity agresivních veležší se přece v historii lidstva už tolikrát rozpadly; čas ubíhal, a tak jsem musel Kelsangu Gyaltsenovi položit poslední otázku, v čem vidí pro Tibet naději.

"Poslední dobou jsme navázali styky s čínským exilem. Jsou to většinou studenťáci. Celý svět byl ořesen pekingským masakrem, o zabíjení v Lhasě rok před tím se ví málo. S čínskými exulanty jsme se středem nesvíkali, a když jsme informovali tyhle hlavy demokratického hnutí o situaci v Tibetu, byli udiveni. Oni procházeli stejným vymýváním mozku jako Tibetané, nevěděli vůbec nic, jim namluvili, že v Tibetu je vše v pořádku, že tam pro nás Číňané staví školy

a nemocnice. Ve spojení a vzájemném kontaktu prodemokratických sil je určitá naděje. Není třeba vypočítávat vše, co já považuji pro Tibet za nadějně; vždyť právě návštěva Jeho Švatosti dalajlámy v Praze je jedním z těch činů, které snad napomohou našemu národu ve svém boji za právo na existenci."

Šatnora jsme měl možnost krátce mluvit s dalajlámou před jeho veřejnou audiencí v Realistickém divadle. O budoucnosti Tibetu hovořil s nadějí. "Násilí stejně nefunguje. Lidé prostě nechtějí být mučeni a zabíjeni, zlo je proti lidské přirozenosti a bude vymýceno. Lásku a touhu po míru nelze zničit silou." Hovořili jsme i o problémech, které Tibetané měli vždy, když chtěli upozornit svět na to, co se v jejich vlasti děje, na obavy vlád a poliitiků, že by poskytnutím podpory Tibetu popudili Čínu. Dalajláma to bral s humorem. "Ono to nakonec všem dojde. Totiž, že zlu se nemá ustupovat. A Václav Havel, můj milý přítel, který mě sem do Prahy pozval, ten to dobře ví. A nepopudil ům Čínu, čínský národ, ale jen pár tyranů; kteří se u moci už stejně dlouho neudrží."

Po návštěvě jsem šel, s bílým šálem khadagem, dárkem od Jeho Švatosti, kolem krku, prohlédnout si výstavu fotografií v Jilské ulici. Fotografie tibetských pastevců, chrámů a divoké a překrásné přírody, byt třeba umělecky dokonalé, o současném tragickém osudu Tibetanů vypovídají přamálo.

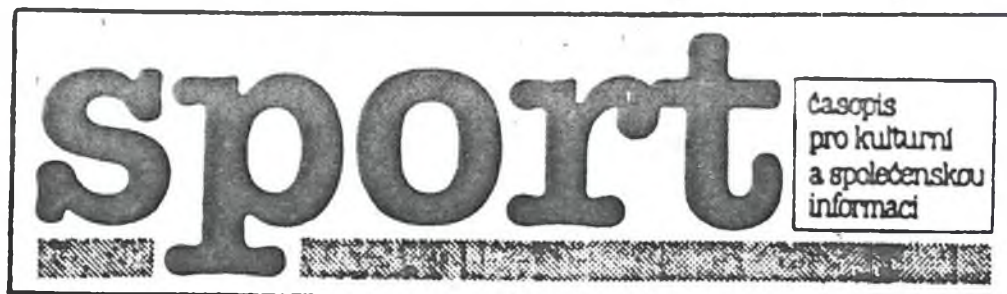
O to dychtivěji jsem četl průvodní text, stručnou historii Tibetu. Četl jsem ho se vzrůstajícím údivem, a když jsem se z něj dozvěděl, že povstání v roce 1959 bylo "protičínským pučem", i s pobouřením. O pobitých, uvězněných, o ničení chrámů i o mravenčí práci tibetského exilu ani zmínka.

Prošel jsem i denní tisk, téměř ve všech časopisech a denících je na prvních stránkách fotografie usměvavého dalajlámy, zevrubně a se sympatiemi se zde referuje o jeho návštěvě Československa. O utrpení jeho národa se ale nedozvíte téměř nic.

Korunu tomuto nesmyslnému kompromisnictví, kterým je zdvořile obcházena role čínských okupantů v Tibetu, paradoxně už před několika dny nasadila Československá televize tím, že z vysílání stáhla dokumentární film BBC o Tibetu, předem ohlášený v denním tisku. Po dotazu na ministerstvu zahraničí nebylo pracovníkům televize ústy mluvčího tohoto ministerstva vysílání doporučeno. Nebylo zakázáno, to ne, máme přece demokracii, nebylo neschváleno, to ne, vždyť televize je konečně po letech cenzury nezávislá. Bylo pouze nedoporučeno.

Nezbývá tedy než společně s dalajlámou věřit i tomu, že "ono to všem nakonec dojde."

- ji -

JEŠTĚ JE ČAS

V prvním čísle časopisu Fórum, nově vzniklého týdeníku Koordinačního centra Občanského fóra, se Petr Fidelius pod článkem "Sřezme se puristé" pustil do dopisu ing. Jarmily Johnové "Místní koordinační centrum OF", který byl publikován v Lidových novinách. Paní Johnová se totiž odváží vyjádřit pochybnost o demokratickosti postupu KC OF při přípravě návrhu nového volebního zákona. "Je to zajímavý menzální reflex," píše Petr Fidelius, který se hojně vyskytuje právě u komunistů (i těch bývalých). "Řeknu, co je menzální, a nenašla jsem to ani ve slovníku cizích slov. Zde vím, že paní Johnová nikdy nebyla v KSČ a že od prosince 1976, kdy podepsala Chartu 77, pomáhala jejím mluvčím a spolupracovníkům. Petr Fidelius je pseudonym.

Odlišujeme ale od neanymylného (byť nepřímého) osobního funkce a věnujeme se jádru sporu. Za málo demokratický považuje postup KC OF nejen paní Johnová a jiní (včetně mne), ale dokonce i konkolní komitě samotného Koordinačního centra OF. Petr Fidelius takové starosti označuje za "přinejmenším poněkud předčasné". Jeho názor sdílět nemohu. Otázku, zda lze demokracii vytvořit nedemokratickými prostředky, mám dávno vyřešenou - zatím se to nepodařilo. A kritiku a diskusi pokládám za základní demokratické nástroje.

Chápeme všichni, že v podmínkách, v nichž KC OF pracuje, nemůže ke každé otázce svolávat celonárodní referendum. Je ale podivné, že se k problematice voleb nestačí definitivně vyjádřit ani sněm KC OF, který je jeho nejvyšším orgánem. Aby bylo jasno: vědím, že se ti, kdo návrh připravovali, snažili podle svého nejlepšího vědomí najít optimální model. Přesto si ale myslím, že volby naprosto nejsou jen věcí odborníků - už proto, že mají na několik let rozhodnout o budoucnosti nás všech. Nechci práci KC OF zlehčovat ani nespásat, ale pouze kritizovat chyby, ke kterým při této práci dojde. Nebo se snad smějí kritizovat jen chyby komunistů a bývalého režimu? Všichni jsme přece pouze lidé a všichni občas chybujeme. Když chybu uznáme, prozkoumáme, jak k ní došlo, a omluvíme se za ni, je to jistě nejlepší cesta k tomu, jak ji do budoucna neudělat. Nic se nevyřeší tím, že se ji budeme

snažit zatajit, a ty, kdo na ni poukazují, difamovat.

Zatím se volby chystají tak, že budou mít kandidátky pouze politické strany a hnutí a Občanské fórum. Nevím, zda je to ideální. Proč by se nemohli pokusit získat hlasy i nezávislí kandidáti? Prof. Zdeněk Jiřina říká, že "platforma OF je dostatečná i k tomu, aby řešila problém tzv. nezávislých kandidátů, a není třeba ještě umožňovat existenci samostatných kandidátů mimo tyto kandidátky" (Lidové noviny 6.1. s. 5). Dovolím si s ním polemizovat. V Československu se hodně diskutovalo o polských volbách. Tam to vypadalo podobně tak, že soupeřili kandidáti režimu s kandidáty "opozičního sboru", a navíc z nás velmi způsob nepovažovali za úplně spravedlivý. Je známo, že Lech Wałęsa má v Polsku odpůrce nejen mezi zastánci komunistického režimu, ale i mezi těmi, kdo jsou radikálnější než on. Což bychle připustit "rouhačskou" myšlenku, že i v Československu se mohou vyskytnout občané, kteří postup KC OF považují za váhavý a málo rozhodný? Ti přece nemohou mít zájem jít do voleb na kandidátku OF. To mají být z možnosti kandidatury vyloučení?

Volební zákon není ještě schválen a zbývá několik týdnů, kdy můžeme apelovat na poslance FS, aby před jeho schválením znovu zvážili, zda je platforma OF skutečně dostatečná pro každého, kdo by chtěl kandidovat. Nezbytně potřebujeme vybudovat občanskou společnost - a ta nespočívá v tom, že se občané na společenském dění podílejí výhradně prostřednictvím politických stran a hnutí. Jsou lidé, kteří se chtějí angažovat prostě sami za sebe a nechťejí ani vstoupit do žádné existující strany, ani žádnou další stranu zakládat. Je pravda, že těmto lidem chce OF kandidaturu umožnit, je však otázka, zda oni hodlají pod OF kandidovat.

Kooptace nových poslanců Federálního shromáždění do zastupitelstva nebyla aktem právě demokratickým. Měla ale, že měla vyjádřit skutečné názorové spektrum společnosti, a předešlým zaručit, že nové zákony, které poslanci přijmou, budou demokratické. To se ovšem nemůže obejít bez toho, aby v nich byla rovněž možnost skutečně všichni kandidáti a aby bylo ponecháno na vůli voličů, koho si vyberou. Včetně nezávislých. Petruška Šustrová

VĚDOMÍ VINY

Stojíme na prahu občanské společnosti, společnosti svobodných, svéprávných a zodpovědných občanů? Opravdu už zbývá jen vykročit a pak to zákonitě musí přijít - blahobyt, tolerance, lástivost? Možná ano, mně se však zdá, že rozhodně ne. Spíš než na prahu demokratického a humánního soužití stojíme za dveřmi, a to ještě trestuhodně nedovřenými dveřmi, totalitní společnosti. Z několika příčin: vnějších (politicko-ekonomicko-společenských) i vnitřních (morálně mravních a lidských).

Nemáme vytvořený fungující demokratický politický mechanismus, natož abychom měli záruky jeho trvání. Efektivní tržní ekonomika existuje dosud jen v článcích novinářů a projevech odborníků, nikde jinde. Společnost sice veřejně projevuje nezměrnou hrdost nad tím, že dokázala patřičně zatočit s bolševickým zločinem, ale to je dost málo na to, abychom se po svobodných volbách mohli prohlásit za vyspělou liberálně demokratickou společnost. Strohý fakt konání svobodných voleb neznamena nic víc a nic méně než právě konání svobodných voleb. Stejně tak vymetení komunismu z našich ulic a našich myslí není samo o sobě ani trochu samospásné, není vůbec řešením naší společensko-mravní krize, znamená pouze, že tuto krizi budeme muset a hlavně moci řešit. Budeme-li ji však chtít řešit, to je už jen a jen naše věc. Budoucí proces nápravy totální komunistické

destrukce společnosti nebude již mít s vlastní demontáží komunistického systému nic společného. Protože - nenechme se mýlit a nedomnívejme se naivně, že monopolní vláda KSČ byla příčinou a postavou všeho zla. Bylo to zcela naopak: zlo, které není ničím metafyzicky nehmatelem, ale je zcela konkrétní součástí lidského charakteru, možným obsahem lidské mysli i náplní života, si v komunismu nalezlo na několik desetiletí kvalitativně i kvantitativně novou formu své existence, a jestliže se nám podařilo jednu z jeho podob dohnat snad až ke smrtelné posteli, očekávejme, že na nás zanedlouho vytasí instrumenty jiné, nyní nepředvídatelné. Demokracie bohužel automaticky nesestoupí s nebes na společnost deratizovanou od komunistického hnutí a jeho praktik, demokracie bude muset vyrůst v každém jedinci. To je bezesporu proces namáhavý a dlouhodobý.

Dnes chceme vykročit do občanské společnosti. Patřím do ní v takovém stavu, v jakém se momentálně nalézám.

Obviňujeme komunisty ze všeho, úplně z odevzdávání legitimací a převlékání kabátů. Oni sáhodlouhou a nekončící špinou čtyřiceti let v režimu, avšak my nekommunisté jsme vždy za každých okolností hodní a dobří a spravedliví. Pakliže ano, jak je možné, že jsme víceméně dobrovolně nechali zbavit všech základních i důl

občanských práv? Nyní téměř všichni milujeme a obdivujeme Václava Havla. Kolik z nás k němu chovalo stejnou náklonnost, když si v roce 1982 ve vězení v horečkách myslel, že umírá? Kolik z nás, miliónů jeho věrných synů a bratrů, podepsalo v loňském roce petici za jeho propuštění z kriminálu? Několik tisíc. Což násilí a perzekuce páchané režimem na jeho osobě nebylo násilím provozovaným bez sebemenších známek odporu na nás všech? A co Standa Devátý? Kdo z nás, hrdinů sametové revoluce, ho podpořil, když na protest proti svévolnému uvěznění držel pětadvacet, podruhé dvacet a potřetí jedenáct dní hladovku a raději byl připraven zemřít, než aby režimu jen o milimetr ustoupil? Proč jsme tehdy masově nevystoupili a nesmetli režim jako v listopadu, vždyť podstata byla stejná - útlak, pohrdání lidským životem a důstojností a svobodou. Pavel Wonka 26. dubna 1988 zemřel ve vězení za to, že se pokusil kandidovat jako nezávislý poslanec. Proč byl Václav Ga. prázdny tehdy, když režim zabil tohoto mladého člověka? Kde jsme byli my, kterým nyní vzdal hold celý svět; co pak tehdy jsme ještě nebyli hodní, dobří a spravedliví, co pak jakési záhadné síly nás

tyto vlastnosti věnovaly až s krupobitím obušek 17. listopadu?

Tomáš Masaryk již při vzniku naší republiky napsal, že pro trvalost demokracie je nezbytné, aby vyrostly nové generace, které budou demokracii brát za naprostou samozřejmost, a neustoupí z ní tudíž ani o krok. Je to pochopitelné. Člověk se může vzdát čehosi neobvyklého a vzácného, nikoli však samozřejmého. Pro nás demokracie zatím samozřejmá není: generace nezaujatá totalitním myšlením a systémem hodnot musí teprve vyrůst. A my jím v tom nesmíme bránit. Nemůžeme vědomě kazit a deformovat vědomí budoucích mladých lidí tím, že bychom za všechno minulé i současné svrab vinili komunisty.

Chceme-li se alespoň pokusit o občanské napřimění, musíme vědět a netajit, co všechno jsme svým dolistopadovým nezájmem o řešení našich komunistických ideologií dopustili, a tudíž spochybnili. Komunisté odevzdávají rudé legitimace a svlékají rudé kabáty. Jaké legitimace budeme odevzdávat a které kabáty odložíme my, kteří jsme jim veřejně pustolení naší země ochotně smýšlevali?

Robert Holb

REPUBLIKU SI ROZVRACET NEDÁME?

Tento příspěvek je odezvou na televizní vystoupení mluvčího KC OF pana P. Pitharta z 19. ledna 1990. Bylo v něm poukázáno na dosud opomíjený fakt, že při prosazování svých požadavků užívá řada místních nebo závodních občanských fór nedemokratické praktiky a totální způsoby, nechvalně známé z minulosti. Rádi souhlasíme s tím, že pod hlavičkou OF se děje leccos nepřipadného a neresorbního, budeme se ale asi rozcházet v názorech na příčiny takového vývoje.

Televizní vystoupení poněkud připomínalo nedávné výzvy bývalého režimu, který se domáhal pro tuto zemi klidu k práci bez zbytečných emocí. Nechyběl ani oblíbený poukaz na možné národohospodářské škody (rozpad podniků, pokles výroby...). Bývalý režim denně vyhlášoval, že "republiku si rozvracet nedáme". Naskytá se nutně otázka, zda jsme či nejsme dnes v podobné situaci. O těch, kteří 19. 11. 1989 v Činoherním klubu v Praze stáli u zrodu dnešního KC OF, lze říci, že to byli vesměs vysoce čestní lidé a že vykazovali nemalou dávku osobní odvahy. V nejistých prvních dnech své existence musel tento orgán postupovat operativně a maximálně samostatně, bez možnosti poradit se s širším okruhem stoupenců, a často vlastně konspirativním způsobem. V současné době však již druhý měsíc KC OF představuje jedno z nejmocnějších politických uskupení v našem státě a velice překvapuje, že se dosud nedokázalo zbavit výše popsaných "dětských nemocí".

Pokusíme se v následujících řádcích naznačit, v čem podle našeho názoru současná politika KC OF dospívá některé nebezpečné rysy.

Jednání u kulatého stolu, které ke konci loňského roku vedly KC OF a další politické strany s vedením KSČ, vyústilo ve vytvoření vlády národního porozumění a prosadilo do čela státu prezidenta, který má takřka všeobecnou důvěru. Nelze si zastírat, že k prosazení těchto dohod bylo využito řady nátlakových akcí a prostředků ve své podstatě antidemokratických. Protože nám však záleželo na rychlém a klidném vyřešení hroící společenské a vládní krize, všichni jsme tehdy politiku KC OF rádi podpořili. Záhy se však bohužel ukázalo, že z oněch postupů, jejichž využití mělo být pouze jednorázové, si KC OF udělalo pravidelný recept na řešení všech problémů.

To se nejvýrazněji projevuje v otázce výměny osob na vedoucích politických i odborných místech. Jsme všichni pro to, aby z těchto míst odešly osoby těžce zkompromitované v minulém období. Prosazuje však KC OF na takto uvolněná místa své

kandidáty tak vehementním způsobem, že se demokratické

pravidla obsazování těchto míst mění ve formální postupy? Možná, že jenom slyšíme trávu růst, ale každý takový nátlak v sobě nese již značnou dávku právě oněch "dryšnických metod řešení personálních problémů", které P. Pithart kritizoval.

Jako velice problematická se jeví politika KC OF v zákulisních jednáních u kulatého stolu, kam jsou paradoxně zváni již jen zástupci předpřevratových politických stran. Zde uzavřené dohody jsou ještě za tepla formálně stvrzeny lesm zdvižených rukou ve Federálním shromáždění, aniž by se k nim mohla dostatečně vyjádřit veřejnost. Demagogicky se zdůrazňuje, že jednáme v časové tísní, a člověka mané napadne, kam to vlastně tak strašně tak rychle spěcháme. Zdá se, že myšlenka dělení moci mezi KC OF a velké politické strany se všem účastníkům kulatého stolu natolik zalíbila, že jsou ochotni přizpůsobit jejímu prosazení i průběh budoucích voleb.

Kdybychom přistoupili na jezuitské pravidlo, že účel svědčí prostředky, nebylo by důvodu, proč se zneklidňovat. Nepochybujeme totiž, že cílem jednání KC OF je podle možnosti přispět dobré věci.

Všechna spontánní hnutí, která se v listopadu loňského roku rozhodla po celé zemi, se ráda podřídila autoritě KC OF. Věřila totiž, že jeho program je i jejich programem. Záhy se však začalo ukazovat, že mezi občanskými fóry vznikajícími po celé zemi a jejich "koordinacním" centrem neexistují dostatečně vyvinuté komunikační ani organizační vazby. KC OF sice nehodlá jednotlivým buňkám hnutí OF nic nařizovat, na druhé straně má však zase jen pramalé představy o jejich názorech, tužbách a potřebách. Ukazuje se stále zřetelněji, že se KC OF o názory zdola ani příliš nezajímá a vyvíjí zcela samostatnou a nekontrolovatelnou politiku.

Stanovy Občanského fóra, přijaté 6. ledna 1990, takové obavy ještě prohlubují. V čele celého hnutí stojí "sněm", který "není vrcholným orgánem všech občanských fór v Čechách a na Moravě, ale je pouze nejvyšším orgánem KC OF v Praze." Používat v případě takového shromáždění slovo "sněm" je právě tak nehoráznou fikcí, jako když se tohoto slova užívá v souvislosti s naším Federálním shromážděním, které po čtyřicet let jen formálně stvrzovalo a doposud stvrzuje pouze zákony již dopředu odsouhlasené v zákulisních jednáních.

V listopadu loňského roku pozvalo Občanské fórum na své "nájemní" každého sympatizujícího občana a rádi konstatujeme, že tam tehdy bylo plno. Dnes však není vůbec jasno, za jaký okruh

stoupenců KC OF vlastně mluví, a nelze tedy ani odhadnout jejich počet. KC OF neustále zdůrazňuje, že jeho "forum" je přístupné každému, a osvojuje si právo národ nabádat, poučovat a kárat za jeho postoje, místo aby se mu učilo naslouchat. Právě v nevylovenosti, co občanská fóra vlastně jsou, spočívá důvod, že si "firmu OF může dnes opatřit leckdo" a že pod hlavičkou OF se konají lecjaké nejasnosti. Slova P. Pitharta - "Rádi bychom s vaší pomocí exemplárně zahanbili ty, kteří jménem OF berou všechnu moc do svých rukou a chovají se, jako se chovali po 40 let tajemníci KSČ" - znějí pro nás i z nepřijemné příslibem vnitrostranických čistek a nelze je vztahovat jen na občanská fóra v místech a na pracovištích.

Doufáme, že výše uvedené kritické názory o činnosti KC OF budou chápány jako útok na existenci hnutí OF. Vždyť jsme sami od osmi listopadových dnů v jejich rámci aktivně činní. Domníváme se, že toto hnutí musí v naší společnosti sehrát i v budoucnu pozitivní roli, a chceme tomu co nejvíce napomoci. Proto navrhuje:

aby KC OF neprodleně upustilo od prosazování nedemokratických forem volebního systému v podobně vázaných kandidátek a propagovalo spíše takové způsoby, jejichž prostřednictvím se ve

volbách uplatní konkrétní lidé místo politických stran;

2. aby se všechny důležité problémy a zákony předkládaly beze spěchu k předběžné všenárodní diskusi, např. formou referenda;

3. aby se v co nejkratším čase vyjasnil charakter hnutí OF, ať již jako politické strany, odborové organizace, protitotalitní volební koalice anebo politického seskupení na způsob dosavadní Národní fronty;

4. aby se v následnosti na vyjasnění charakteru hnutí OF vyvíjela na type demokratických principech reprezentace jeho organizační struktury tak, aby centrum mohlo omezovat pronikání totalitních praktik v základních organizacích a naopak.

Tyto kroky se nám jeví jako bezpodmínečně nutné i za cenu toho, že KC OF nebude moci nadále nezřetelně hovořit jménem celého národa, ale bude mít vrcholová reprezentace hnutí OF se stále malutím, jen malé početné omezenější části obyvatelstva. Navrhované řešení problémů by podle našeho názoru mohlo velice negativně ovlivnit průběh budoucích voleb jako svobodných, a tím pádem velice zkomplikovat situaci V. Havlovi, který se při svém nástupu do prezidentského úřadu zavázal, že tuto zemi ke svobodným volbám dovede.

PhDr. Antonín Kostlán, Csc., historik, František Kostlán, dělník (zkráceno)

ZATÍM TÁPAVÉ KRŮČKY

V minulosti vznikla u veřejnosti značná nedůvěra k uniformovaným příslušníkům VB a na druhé straně brala veřejná bezpečnost společnost jako souhrn možných pachatelů trestných činů. Tedy nikoliv jako společnost, kterou by měla ochraňovat podle zákona a odpovídat se jí.

Kofeny této antipatie sahá velmi hluboko. Celých čtyřicet let se vedení Sboru národní bezpečnosti zaštiťovalo a těžilo ze strachu občanů a vzájemné nedůvěry, snad i záměrně vyvolávané. V tomto článku úmyslně posuneme smutnou roli SIB, která byla hlavní oporou systému. Jde nám především o problémy týkající se VB, a to všech jejich složek. V nejbližší době bude totiž nutné objektivně zhodnotit její minulou roli a vymezit její budoucnost tak, aby policie znovu získala aspoň relativní důvěru obyvatelstva.

Nutno říci, že veřejná bezpečnost pracovala v poměrně špatných podmínkách. Pořádková i kriminalistická oddělení trpěla nedostatkem pracovníků, používaná technika je nevyhovující. Struktura hodnocení jednotlivých příslušníků VB je zastavena na hlavu. V tzv. socialistické soutěži se více hodnotí získání nového příslušníka než vyřešení trestného činu. Vede se statistika, která nutí příslušníky honit se za čárkami bez ohledu na závažnost trestných činů. Na noční služby téměř nejsou lidi. Platy jsou v poměru k odpracovaným hodinám dosti nízké. To vše bylo veřejnosti zaměřováno a na to vše si nes příslušníci VB stěžují.

Je však zarážející, že se objevuje velmi málo sebekritických hlasů, hlasů nabádajících k otevřenosti před občany, hlasů, jež si uvědomují svou odpovědnost národu a především zákonu. O tom, jakým způsobem pracovali VB posledních dvacet let, se dají napsat stohy knih. O neochotě, aroganci, svévoli. Samozřejmě nechci generalizovat a stěží mohu prohlásit tuto složku jako celek za arogantní. Zatím jsem však neslyšel ani náznak pokusu o změnu, ani náznak hodnocení práce minulých let. Pořád tu zůstává jakási zpupnost, tvářící se tvrdě a neprůstředně. Dokonce katolicismus ministra Sachera vzbuzuje u některých "ostrých hochů" útrpný úsměv. Proti prvnímu kroku v budování důvěry, viditelnému identifikačnímu číslu, se zvedla vlna nevole. Příslušníci mají obavu, že čísla budou zneužívána proti nim kriminálními živly. To je možné. Jediný hlas příslušníka to zhodnotil reálně - budeme to muset přetpět, nemůžeme to trvat dlouho. Nevím, nakolik je staré vedení schopno situaci řešit. Podle zpráv, které dostáváme, neprojevuje přílišnou ochotu. Nikdo se nepokusil zveřejnit počty příslušníků VB, ať je to v jiných zemích běžné. Nikdo nezveřejnil strukturu VB a náplň práce kriminálních odborů. Lidé si myslí, že je policajťů jako much a peníze berou za nic. Nikdo jim neumožnil, aby se přesvědčili o pravdě.

"Neustále je jiné myšlení považováno za amorálnost, odsuzování

nesprávných kroků za podvracení morálky a akceschopnosti. Zvyšuje se pomlouvání jiných mimo rámec SNB, zdůrazňuje se neustále, že ostatní lidé jsou naši nepřítelé...", napsal npr. Kratochvíl z OS SNB Praha 7 v dopisu, který jsme publikovali 19.12.89. Zdá se, že se situace příliš nezměnila, jako se nemění odpovědní velitelé. Mimochodem npr. Kratochvíl, podle svých spolupracovníků velmi čestný člověk a dobrý odborník, byl z rozdílnosti některých velitelů VB Prahy 7 přesunut či převelen na jinou práci na jiném pracovišti. Myslím si, že je nutné, aby byl objektivně ohodnocen a byl vyveden z jeho charakterové a profesionální kvality. Jeho zkušenosti mohou být užitečné při reorganizaci bezpečnostních složek.

Přál bych VB, aby mohla pracovat za stejných platových podmínek a se stejnou technikou, jako pracovala SIB. Ale je potřeba vytvořit záruky, aby svou roli nezanedbávala, aby si uvědomila, že veřejnosti slouží a je jí placena.

JS

DOMOVNÍ PROHLÍDKA JAK Z KRIMIFILMU

Dne 25. ledna vyšel v Mladé frontě článek "Honička jak z krimifilmu" o tom, jak citlivě a spravedlivě zasáhli příslušníci SNB při demonstraci ebopských studentů před libyjským velvyslanectvím. Jmenovitě byl uveden major Jiří Šára, náčelník OS SNB v Praze 6. Tohoto muže znám dobře. Poprvé jsem ho uviděl v srpnu roku 1988, kdy vtrhl do mého bytu v čele agresivní bojovky čítající nejméně 10-15 mužů. Major Šára, ač se nemohl prokázat povolením prokurátora k domovní prohlídce, se choval velmi neomaleně. Otvíral mi zásuvky, označil mne za narkomana (to když našel iron a injekční stříkačku na dávkování hnojiva na květiny). Na mě vyzval, aby svého řádění zanechal, mne různě ponižoval, když to nepomohlo, začal vyhrožovat ("pudeš do díry, děvenko"). Kdo prožil domovní prohlídku, dovede si to asi představit, kdo to zná, může být rád. Celá razie se konala kvůli tomu, že jsem byla podezřelá z trestného činu pobuřování, které jsem se měla dopustit tím, že jsem "zejména v měsíci srpnu 88 vyráběla nebo se na výrobě podílela a na území Prahy 6 rozšiřovala letáky, které požadovaly odchod sovětských vojsk, odstoupení vlády z vyzývaly k účasti na demonstraci 21. srpna." Později jsem z tohoto trestného činu byla také obžalována a odsouzena. To už však není důležité. Důležité je, že počínání Šárova komanda bylo už u soudu, který se konal relativně hluboko před revolucí (18. října 1989), označeno za nezákonné. U tohoto soudu jsem měla druhou možnost se přesvědčit o Šárově morálním profilu, když tvrdil, v zoufalé snaze mi aspoň nějak přihoršit, že jsem měla v bytě "naděláno" a prý se tam "válely použité vlny".

Proti policistovi Šarovi přes všechny tyto zkušenosti nechovám osobní zášť. Jak je však možné, že zastává funkci náčelníka? Oslavné články v novinách pak ještě potěsují chaměleónství, proti němuž všichni tak bojíme.

Nadám, aby můj článek byl zveřejněn z toho důvodu, aby se zabránilo převlékání kabátů zkorumpovaných zločinců.

Lucie Vachová

ALBÁNCI NEŽIJÍ JEN V ALBÁNII

Po loňském pádu kostek domina je na prahu 90. let Albánie jedinou evropskou zemí s totalitní diktaturou, a tím k sobě automaticky poutá pozornost. Kusé a rozporné zprávy o lednových nepokojích v některých albánských městech vyvolaly očekávání, že pád albánského režimu je přede dveřmi. Tiranští diktátoři se však zatím drží. Plátní strnulost hlídá Sigurimi, tajná policie, která si poradí s pověstnou rumunskou Securitate, a přes přímé ohraničené hranice proniknou uprchlíci jen zřídka. Jejich příběhy jsou prý jediným zdrojem informací o skutečném životě v Albánii, ale zároveň nejsou ověřitelné. Kupříkladu o popravách, lágrech a brutálních zásazích represivního aparátu, které můžeme posuzovat nanejvýš zprostředkovaně, především rumunskou zkušeností. Tam se podobné nedovolené zprávy (například existenci tajných mučírů považovali sami Rumuni za fámy) ukázaly jako tragicky pravdivé.

Přes svou dosavadní stabilitu přistoupil albánský režim k některým nepatrným reformám, především hospodářského rázu. Určité snahy o zlepšení situace se projeví již na 7. plenárním zasedání ÚV Albánské strany práce v březnu 1989, kde byla zdůrazněna individuální iniciativa v podnikání, význam produkce spotřebního zboží a potravin a nutnost vývoje v oblasti cen a mezd. Na 8. plénu ÚV přednesl Ramiz Alia nejdůležitější projev v loňském roce. Prohlásil, že Hodžova linie zůstává základem politiky strany, i když připustil určitý domácí a zahraniční tlak na reformy. Skončil voláním po omezených změnách, které obhájí již od roku 1985. Jak jsme se mohli dočíst i v našem tisku, mohli nyní albánští občané pěstovat i domácí zvířectvo! Je však pravda, že na Hodžův kulturně politický program, podporující přímou nacionální tradice (až k šovinismu), sport (především fotbal) a sledování televize (včetně italské!), navázalo mírné uvolnění kultury. V loňském roce běžel v kinech například Formandův Amadeus a začali se objevovat i domácí intelektuálové. Nejznámější albánský spisovatel Ismail Kadare publikuje i na Západě, byl rehabilitován Koco Kosta a vyšel román Neshota Tozaje, kritizující tajnou službu. Režim se tak pokouší podkuřovat svým poddaným, především mladé generaci, která už neprožívá hrdost svých otců na vlastní cestu, ale stále častěji a neskrýtěji pošilhává po světě.

V roce 1989 si Albánie pokoušela vylepšit i svůj zahraniční kredit. Navázala kontakty s NSR, Francií, Řeckem, Tureckem, Itálií, Španělskem, Rakouskem a Švýcarskem a vyměnila si s těmito státy oficiální návštěvy na úrovni ministrů zahraničních věcí, při nichž uzavřela dohody o hospodářské, technické a kulturní spolupráci. Pokouší se tak mj. obcházet ústavně zakotvený zákaz zahraničních úvěrů, který zemi tíží přes deset let. Některé z těchto dohod narazily na obtíže. Lufthansa přerušila pravidelné týdenní lety do Tirany pro nedostatek zákazníků a Swissair slevil ze dvou letů týdně na jeden. Albánie obnovila své diplomatické vztahy i s NDR, Bulharskem, Rumunskem, Maďarskem, Mongolskem a Československem a podepsala také příslušné dohody o spolupráci. Pro zvýšení svého mezinárodního renomé se rozhodla hostit příští konferenci ministrů zahraničí balkánských zemí v letosním roce. Náместci dotyčných ministrů se sešli již v lednu 1989 v Tiraně, na první konferenci svého druhu v této zemi. Albánská vláda si chtěla polepšit

autoritu i před světovou veřejností a přijala držitelku Nobelovy ceny za mír, Matku Terezu (rodilou Albánku), avšak tato návštěva nic nezměnila na nenávislném vztahu Albánie k náboženství.

Celkově vzato si albánští představitelé zachovávají tradiční rétoriku, veškeré změny ve východním bloku označují za kontrarevoluční, ale sami nejsou schopni se jim nadále vyhýbat. Nastupují proto nám dobře známou Jakešovu cestu (navíc prozatím bez personálních změn) hospodářských pseudoreform a apelů na iniciativu pracujících bez změn politických. Jak se ukázalo zatím ve všech zemích, postižených totalitou, vede tato cesta spolehlivě ke krachu.

Albánci ale žijí i na druhé straně hranic, v Jugoslávii. V Kosovu je jich asi 1 800 000 (90% obyvatelstva), v Makedonii 400 000 (20%), v Černé Hoře 40 000 (7%), v celé Jugoslávii pak 2 300 000 - představují 8% všeho obyvatelstva a tvoří třetí nejpočetnější národnost. Jejich jádro sídlí v Kosovu, což je území, které si nárokují historickými argumenty Srbové i Albánci, a právě zde mezi nimi dochází k nejvýraznějším třenicím. Problém v dnešní podobě vznikl roku 1912, kdy po první balkánské válce a protitureckém povstání velmoci přisoudily Kosovo Srbsku. V meziválečném období zde byli Albánci utiskovanou menšinou a Srbové prováděli politiku kolonizace (toto území má pro ně historický význam kolébky středověké státnosti, kultury a dějiště osudné bitvy na Kosově poli roku 1389), vyslali sem asi 10 000 osídlenců a na druhé straně Albánci nutili k emigraci. Roku 1941, po okupaci Jugoslávie, připojily mocnosti Osy Kosovo k Albánii. Roku 1943 se jugoslávští a albánští komunisté dohodli, že zůstane součástí Albánie, která se však měla stát řádnou republikou jugoslávské federace. O rok později obsadily Kosovo jednotky jugoslávské armády, a když Albánie začala podporovat Stalina v jeho sporu s Titem, byly plány na federaci odloženy. Příštích dvacet let pokračovali Srbové v útlaku kosovských Albánců. Během té doby jich téměř 230 000 emigrovalo a s těmi, kteří zůstali, se zacházelo jako s druhořadými občany (tehdy byl zatčen i Adem Demači, dnes vězněn již 28 let). Po odvolání šéfa jugoslávské bezpečnosti Aleksandara Rankoviče, zodpovědného za protialbánský teror (r. 1966, po střetnutí s Titem), začala pro Kosovo nová éra, vrcholící roku 1974 poskytnutím autonomie (na bázi nové federální ústavy). Vše se zdálo být na nejlepší cestě. Po Titově smrti se však odkryly bolavé rány Jugoslávie, dosud zakryté tvářmi respektovaného maršála. Zhroutily se představy o podnikové samosprávě jako zaručeném receptu prosperity, vzrostla inflace a země se přiblížila úpadku.

V březnu 1981 demonstrovali albánští studenti v Prištině za zlepšení životních podmínek. Brutální zacházení s demonstranty vyvolalo v dubnu nepokoje po celé provincii, na jejich potlačení zasáhla armáda, což si podle neoficiálních odhadů vyžádalo 300 až 800 mrtvých. Po těchto událostech se hlavním požadavkem kosovských Albánců stala přeměna Kosova v plnoprávnou republiku, tedy mj. se svým úředním jazykem a právem na odůvěru. Srbové označili tyto požadavky za kontrarevoluční a odtud se odvíjí řetěz násilností, zasahující až do dnešních dnů.

Albánské národní hnutí mělo svou základnu v nezaměstnané inteligenci. Celková nezaměstnanost tu činí téměř 50% a dále narůstá, životní úroveň odpovídá šestině slovinské či třetině srbské, a tak je i pro absolventy univerzit obtížné najít profesionální uplatnění. V loňském roce se k hnutí přidali i straníci funkcionáři. Azem Vllasi a Ekrem Arifi museli odstoupit ze svých úřadů již před stávkami a nepokoji v březnu 1989, které vypukly na protest proti zásadním omezením autonomie Kosova. Vykonstruovaný proces, vedený proti nim, byl v jugoslávském tisku publikován formou zpráviček na vnitřní straně novin a televize ho vůbec nesměla přenášet. Dnes už nelze hovořit o zveličením tu utí, pocit sounáležitosti zachvátil všechny vrstvy albánské společnosti v Jugoslávii.

Situace v Albánii je dnes nejednoznačná. Zatímco např. v SSSR se národnostní problémy interpretují jako důsledky Stalinových rozhodnutí a zločinů, je tomu v případě Albánců jakoby naopak: je to z velké části výsledek destalinizace po jugoslávsku z konce čtyřicátých let, posílený dnešními mocenskými ambicemi Srbů. Ti budují jednotu federace na své hegemonii, což vede kosovské Albánce k přesvědčení, že svou budoucnost vidí všude jinde, jen ne ve spojení se Srby.

Včera a ještě dnes by jim k tomu stačil statut svazové republiky. Při pokračujících násilnostech doma a zároveň naději na změnu v samotné Albánii lze logicky očekávat vyostření jejich postojů směrem k irredentě. To by ovšem Srby postavilo definitivně do nenapravitelně nesmiřitelné pozice, protože ztráta Kosova je pro ně nemyslitelná. Řešení bude třeba hledat především v Jugoslávii samé, protože federace je schopna řešit národnostní otázky objektivněji než dva přímí účastníci sporu. Mohou-li pokojně žít Slovinci v rakouských Korutanech, Němci v belgickém Eupenu a Malmedách, Rakšané v italském Jižním Tyrolsku (pochopitelně se zajištěnou autonomií), prosperuje-li švýcarská trojjazyčná konfederace, proč by nemohli Albánci přebývat v Kosovu jako svazové republiky jugoslávské federace? Je to podobný problém jako s Maďary v Sedmihradsku a na Slovensku či Turky v Bulharsku, tedy otázka vnitřního míru v těchto státech. Zaum jsou však u moci, řečeno slovy slovanského publicisty Jaši Zlobče, kosovský Čeaušescu Milošević a předseda albánských komunistů Morina - coby manželka Elena. Otázka jugoslávských Albánců je tedy neoddelitelná od otázky budoucnosti jugoslávské federace. Rozhodně ji však nevyřeší násilí.

-pi-

NEBOHÉ ZAKAVKAZSKO

Výskad krvavých událostí před dvěma roky v Sumgaitu, před necelým rokem v uzbekistánské Ferganě, nyní znovu v Náhorním Karabachu a Baku, tak jak je prezentován v našem tisku, postrádá vedle vážného vývozu náboženských, sociálních, historických hledisek (tedy mocenských ambicí Íránu) to podstatné, co dohnalo jednu pětimilionovou a jednu třímilionovou národnost k tak vášnivému nepřátelství: první násilné roztržení Arménie a Ázerbájdžánu na počátku 19. století mezi Rusko a Persii a druhé oddělení Arménie a Ázerbájdžánu ve 20. letech našeho století. Toto druhé dělení, opět vedené ideou staré imperiální politiky ruských carů, se konečně pod patronací Lenina. Stalinova národnostní politika byla jen důsledným pokračováním zasetého sváru mezi dvěma kavkazskými národy.

Zopakujme si ve zkratce historická fakta. Arménie je nejstarším křesťanským státem. Církev byla založena ortodoxními křesťany již ve 4. století, v 5. století již existoval překlad Bible do klasické arménštiny. Svobodu ztratili Armény, žijící v nezávislém království, 36 let po smrti Krista. Žili pak pod tyranií Persie a Byzance po celý středověk, od 16. století pod nadvládou Turecka. V 19. století po ruské expanzi byla Arménie rozdělena mezi Turecko a Rusko. V jižní Arménii trvaly turecké masakry Arménů od roku 1894 až téměř do brestlitevského míru, kterým byl vytvořen nezávislý stát - na bývalém ruském území pod ochranou Německa. Sévreským mírem (1920) byla ustanovena Velká Arménie, která zahrnovala jak tureckou, tak ruskou část arménského původního území. Ale v témže roce Sověti prohlásili ruskou část Velké Arménie za sovětskou republiku a po rusko-tureckém míru byly stanoveny současné hranice.

V jihozápadní části Arménie, na hranici s Íránem, se rozkládá Nachičevanská autonomní oblast, kde v roce 1979 žilo 278 tisíc obyvatel, převážně tureckých Azerů. První dějství Nachičevanu se odehrálo den po vítězství z počátku roku 1920, kdy Azerský revoluční výbor přijal deklaraci "proniknutou duchem internacionalismu", kterou Ázerbájdžán postoupil oblasti Zangezura a Nachičevan Arménii. Druhé tragické dějství následovalo o rok a půl později - Revoluční výbor Sovětské Arménie se na "základě projevené vůle obyvatel nachičevanské oblasti" vzdává nároků na tuto oblast a vytváří autonomní oblast Nachičevan pod správou Ázerbájdžánu.

Jediné možné "jižní" železniční spojení mezi Baku a Jerevanem je tak na území Arménie náhle přerušeno v délce 130 km "ázerbájdžánským výstředním vtoronem". Děl to geniální Leninův tah národnostní politiky ve stylu "Divide et impera!". Nese krvavé ovoce dodnes.

Týž rok 1921 zpečetil i tragédii Nachičevanu a Karabachu, který nejen geograficky, ale i etnicky náleží k Arménii. Je oddělen od východní hranice Arménie pruhem ázerbájdžánského teritoria 60-150 km širokým. 4.7.1921 na Kavkazském výboru ÚV Ruské komunistické strany byla "přilepenuta" oblast Náhorního Karabachu v poměru hlasů 4:1 Ázerbájdžánu. O den později G. Ordžonikidze provádí na výbor nátlak a většinou hlasů je Náhorní Karabach "z numosti národního smíru mezi muslimy a Arménii a vzhledem k ekonomickým svazkům mezi Náhorním a Nižním Karabachem" převeden do "rámce Ázerbájdžánské SSR s tím, že se mu zaručí široká oblastní autonomie".

V Náhorním Karabachu žilo v roce 1987 180 tisíc obyvatel. Mamě se vedení v Stěpanakertu snažilo v posledních dvou letech využít historického příkladu Nachičevanu a požadovalo referendum v Náhorním Karabachu, kde žije většina Arménů. Ázerbájdžánská a stejně tak ústřední vláda těmito "extrémistickým" požadavkům odmítly vyhovět, protože by to znamenalo "nebezpečný precedens pro další oblasti a republiky, které by chtěly změnit historicky dané hranice". Paralyzování "historické parádie", hojně používané v dobách stalinismu, pokračuje podle Arménů i v době perestrojky.

Sudba Ázerbájdžánu, kde se slévaly dvě etnické kultury - tureckých Azerů a šitských moslimů - Ázerbájdžánců, se příliš nelišila od osudu Arménie. Ázerbájdžán, ve starověku okupován arménskými králi, později Médy, se od 4. století po Kristu stává perskou provincií. V 7. století konvertovalo obyvatelstvo k islámu pod vlivem arabského kalifátu. V 11.-12. století byl Ázerbájdžán okupován Turky, ve 13. století mongolským Timurem a poté perskými šáhy až do začátku 19. století. Tehdy byli Peršané ze severní části Ázerbájdžánu vytlačeni Ruskem. Jižní část byla přičleněna k perským provinciím až v roce 1938 s hlavním městem Tabrizem. Sovětské armáda v roce 1944, podpořená prosovětskými separatisty, okupovala opět část jižního Ázerbájdžánu. Ale v roce

1946 bylo okupované území dáno pod správu OSN a později přičleněno k Íránu.

Ázerbájdžánci je téměř dvojnásobek než Arménů (v SSSR). Arménie, s územím téměř čtyřikrát menším, leží v oblasti vrchovinné až vysokohorské, půdy jsou chudé, zatímco Ázerbájdžán je tvořen z jedné třetiny nížinami s neobyčejně bohatými nížními půdami, s vysokou zemědělskou produkcí bavlny, ovocem, dřevem, čaje a tabákem. Nafta je černé zlato země. Arménie mohla využívat jen vodní energie, hlavní produkty republiky jsou víno, bavlna, vlna, měď. Přesto je hrubý národní důchod v Arménii vyšší, stejně tak průměrné platy.

Život v Arménii byl a je velice těžký, a proto - nejen následkem tureckých pogromů - existovala silná emigrace již v minulém století, především do USA. Ze vlády Sovětů se emigrace soustředila na východního souseda, do rychle industrializovaného a prosperujícího Baku. V roce 1979 žilo v Ázerbájdžánu 476 tisíc Arménů, ale o osm let později již o 115 tisíc méně... Přesto vyšší vzdělanostní mobilita a schopnost rychle adaptace vytvořila v Ázerbájdžánu vrstvu Arménů lépe uplatněných než místní obyvatelstvo. S počtem lidem Lidové fronty Náhorního Karabachu na hranicích k Arménii se závist, zloba a obapolné staleté utrpení těchto kavkazských národů proměnily v masový stres, který vyplodil jasného "vnějšího nepřítele" - sousední republiku.

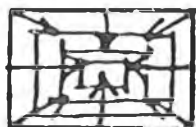
Nastaly známé události v Sumgaitu, běženci bylo na obou stranách kolem 300 tisíc, blokáda Náhorního Karabachu a stávky, které měl vyřešit ustavený Výbor zvláštní správy NKAO. Snaha o politické řešení vyzněla v průběhu minulého roku naprázdno. K blokáde Náhorního Karabachu se připojili i občané Nachičevanské oblasti, kteří nepoužívali vlaky na Jerevan. Ubohá Arménie postižená přírodním zemětřesením byla znovu postižena zemětřesením národním... Od počátku roku 1990 vypukaly nové záškodnické akce, přecházející v panzyzánskou válku na obou stranách, po

vyhlášení výjimečného stavu v Baku došlo i k malé armádní bitvě. Na 130 kilometrech hranice mezi Nachičevanem a Íránem došlo k povalení hraničních sloupů a rozstřelení zábran, neboť turečtí Ázerové chceli získat pro svůj dobytek pastviny i se šesti milióny Ázerů a Ázerbájdžánců žijících v Íránu.

Dlouho váhající centrum v Moskvě nakonec vyslalo oddíly ministerstva vnitra a Sovětské armády "zjednat pořádek". Arménští utečenci se domnívají, že je příliš pozdě, a za své utrpení obviňují centrální vládu a Gorbačova, Ázerbájdžánci se cítí pokřiveni. Snahy třetích neutrálních stran nabídnou jednání u kulatého stolu, po Lotyšsku a Íránu, budou jistě pokračovat. Ale při sovětsko-íránské hranici žije na obou stranách deset miliónů Ázerů a Ázerbájdžánců. Náhorní Karabach se nechce oddělit práva na sebeurčení, "Velká Arménie" není jen dávným zaslíbením.

Jak se bude vyvíjet situace v Zakavkazsku v tomto roce? Předpověď si dovolil uvést známý moskevský Novosil pouze sovětský astrolog Michail Levin. "Rok 1990 je rokem velice pomalého rozvoje s dominancí konzervativních sil. Sbližování nacionálních a politických hnutí začne se odvíjet až za rok... Od května do července lze očekávat velice napjatou situaci, která bude možná zakončena velkým politickým otřesem". (Hledá se pozice M. Gorbačova, protože tomu pan Levin předpovídá další upevnění pozic.)

Ne každý z nás dá na hvězdoprávce, ale je možno souhlasit s panem Levinem, který v závěru svého rozhovoru odhlíží od hvězd a říká: "Musíme pochopit a spojit dvě věci - právo kteréhokoli člověka, kterékoli sociální skupiny či národa na volbu vlastní cesty s obecně lidským hlediskem, které svět nerozděluje, ale sjednocuje. ... Aby nemusely v polovině let devadesátých krvavé konflikty, musíme je správně pochopit jako lidé a pak teprve jako členové kteréhokoli společenství. Na tom závisí náš osud". -ŠN-

PŘEHLED ZPRÁV

- **RUSENÍ UČILISTI.** Připravil výbor OF učňovského školství ČR a řídí správy, že vznikají snahy učiliště rušit a omezovat. Vyzývá proto pracovníky učňovského školství, aby tyto tendence ihned nahlásili Přípravnému výboru OF ÚŠ ČR do Institutu přípravy mládeže, V olšanské 75, 100 97 Praha 10, telefon 77 25 76, které administrativně činnost Přípravného výboru zajišťuje. Přípravný výbor svolává na sobotu 17.2. od 9 hodin do Domu klatury Kovopřemyslu v Praze 5 na Seněchově celostátní setkání zástupců OF ze všech učilišť Čech a Moravy. V jednotě je síla! (za správnost: Marcel Winter)
- **TIS OBNOVUJE ČINNOST.** Po desetiletém nuceném odmítnutí obnovuje k 1. lednu 1990 svou činnost TIS - Nezávislé sdružení přátel přírody (do konce roku 1979 Svaz pro ochranu přírody a krajiny). Kromě malé změny v názvu a stanovách pokračuje TIS ve své původní příkopnické činnosti a tradicích. Zachovává si také svoji symboliku, tj. znak s plodnou tisovou větví a heslem "Poznej a chraň", vlnku, zmlku i Velký zákon. TIS je dobrovolná zájmová nepolitická organizace, která reprezentuje nezaujaté demokratické hnutí občanů s aktivním vztahem k přírodě a k životu na naší planetě. Kdo má zájem o členství, může se připojit, přihlásit na adresu: TIS, 118 01

Praha 1, pošta 011, box 837. Informační středisko TIS: Malostranská beseda, Praha 1, prac. dny 14-18 hod.

- **MILENTUM.** TJ Aster - Hucul klub Praha, TIS - Nezávislé sdružení přátel přírody ve spolupráci s Malostranskou besedou zvou do demokratického klubu MILENTUM. Připravili jsme volný seriál seminářů, jehož cílem je přispět k rozvoji osobnosti vzdělaných, demokraticky smýšlejících lidí. Klub se otevírá vždy v sobotu od 9.30 do 12.00 hod. v Malostranské besedě, Praha 1. Program na únor a březen: 10.2. - ing. Jaroslav Sioklasa: Možnosti řešení ekologických problémů po sametové revoluci; 17.2. - Ivan Medek: Hlas Ameriky, Vídeň, otázky emigrace; 24.2. - PhDr. Karel Kostroun a jeho hosté: Rok 1948; 3.3. - prof. Jiří Hájek: Rok 1968; 10.3. - ing. Ivan M. Havel: dosud nepotvrzeno; 17.3. - prof. Jiří Hermach: Problém nového obrazu světa a vzdělání. Připravujeme další aktuální a zajímavá témata. Vstupné dobrovolné. Změna programu vyhrazena. (za správnost: Leander Leiský, tel. 312 25 65, 312 35 58)
- **PROHLÁŠENÍ K MASAKRU KURDŮ.** Masové a otevřené genocida Kurdů, která vyvrcholila bombardováním města Halabďa 18. března 1988 chemickými zbraněmi, nás osloví pochat a nenechává chladnými. Tento národ je masakrován na

území všech států. (Turecko, Sýrie, Írán a Irák). Nova zahraniční politika, kterou chceme uskutečňovat, by se měla jasně odrazit i ve vztahu ke Kurdům. Proto požadujeme, vzhledem k blízkému se výročí masakru v městě Halabďa, vyjádření naší vlády, jmenovitě pak federálního ministra zahraničních věcí, k této otázkě. Nechápeme, že humanitární organizace (např. ČSČK) nečiní přihlížejí (za stávkové výbory Vysoké školy ekonomické: Tomáš Ráka, Tomáš Reizer, Jan Vidím, Martin Mašát)

- **PODĚKOVÁNÍ.** Jsem amnestovaný člověk, jako více z těch, které propustili z vazeb NVÚ. Chci bych prostřednictvím Vašich novin poděkovat do děkujeme všem, kteří mi poskytli tuto občanskou pomoc, kterou mi poskytli tyto občané: Duncan Stephens, 12 Curtis Ave, Wahlgong 2076, Australia - Sydney; Christoph Wyckera, 3424 Zeiselmauer, Österreich. Díky jejich finanční pomoci jsem mohl cestovat domů, hledat si zaměstnání (v současné době pracuji jako skladník) epod. (Vladimír Válek, 19 let, Janov 897, okr. Bruntál)
- **SPOLEČNOST PRO ROZVOJ KULTURNÍ SPOLEČENSKÉHO ŽIVOTA.** Rozhodli jsme se okamžitě obnovit kulturní a společenský život u nás. Jde nám hlavně o proudy, které mají největší

podporu a punkové, radikální a undergroundové mládeže a dalších nezávislých směrů, to jsou právě ti, kteří byli po léta podlépováni, decimováni a znevažováni kulturně politickým monopolem několika vyvolených, kteří neměli o skutečné kultuře a kultuře ani to nejmenší ponětí a kteří ke svým nečistým, průhledným a zejména nepokrytým záměrům a záměrům využívali mocenský aparát policejního státu, a tím je přímo podporovali a stali se jeho poslušnými. Tímto svojí hanebnou politikou zničili mládí minimálně dvěma generacemi lidí. Tímto všemu jsme se rozhodli odolat definitivně konec. Další pokračování kulturního neokolonizismu, jak nám je známo například Anderson nebo Hájek, v naší zemi není jen jistý model totalitní politiky v kultuře. Pokud si naše Společnost vytvoří tyto efekty podporovat především malé nezávislé iniciativy a jednotlivce, kteří svojí subjektivitou zaručí rozvoj kultury a kulturní společnosti svého života v celém je se spetira. Společným úkolem těchto nezávislých elementů zajistit přijatelné podmínky pro jejich působení. Své působení orientovat výhradně nepoliticky. V praxi to bude znamenat mj. - zřizování a provozování nezávislých galerií a výstav, vydávání nezávislých diskovin hudebního a výtvarného zaměření, veškerou podporu při zakládání nočních klubů, kabaretů, hostinců a nočního života vůbec, požadavek na zřízení nezávislé rozhlasové a televizní stanice atd. (Společnost pro rozvoj kulturní společnosti života, nám. Maxima Gorkého 24, 110 00 Praha 1, tel. 22 10 41, linky 254, 255, 297)

PROHLÁŠENÍ STUDENTŮ k STB. Z dlouhých studentů v naší zemi revoluci vyplynula morální zodpovědnost za průběh přechodu naší republiky k demokracii. Jednou ze složek, která se snaží ve spolupráci se starým mocenským aparátem tento proces maximálně zpomalit, ne-li úplně zvrátit, je i STB. Veškeré opatření federálního ministra vnitra narušující k paralyzování této nebezpečné složky aparát STB brzdí nebo dokonce bojkotuje. Proto vyzýváme všechny kompetentní orgány i širokou občanskou veřejnost, aby maximálně podpořily proces likvidace STB a urychlené znovuoživení důvěry ve veřejnou bezpečnost. Domníváme se, že pro radikální kroky k řešení této otázky potřebuje federální ministr vnitra Richard Sacher podporu občanů a jsme rozhodnuti mu ji poskytnout, i formou veřejných vystoupení. Českoslovenští studenti. (SPA)

TISKOVÁ KONFERENCE UNICEF. "Denně umírá 20 až 40 tisíc dětí z odstranitelných příčin, dvě třetiny z tohoto počtu je zapříčiněno pouze neznalostí rodičů", zaznělo na tiskové konferenci dětského fondu Organizace spojených národů (UNICEF). Prof. MUDr. V. Vacek spolu s dalšími zástupci národního výboru UNICEF informoval o semináři animovaného filmu, jehož hlavním úkolem je ukázat účastníkům z rozvojových zemí, jak mnohokrát se dá využít animovaný film ve zdravotnické osvětě. Proběhne 26.-31. března 1990 v hotelu Intercontinental v Praze a zúčastní se ho 81 zástupců ze 43 zemí. K otázce činnosti národního výboru UNICEF

v Československu: "Nejdůležitějším našim cílem je zaplňování první subjektivní náleho výboru. Dále vypracování zprávy o stavu dětí v Československu, která zajistí objektivní informovanost veřejnosti. Bude pravděpodobně zveřejněna v květnu tohoto roku. Hledáme sponzory pro financování vydání zprávy. Byli bychom také rádi, kdyby se Československo stalo jednou z prvních smluvních stran, jež ratifikují první závaznou smlouvu o právech dítěte schválenou v OSN v listopadu minulého roku." V další bouřlivé diskusi vstoupil nejednotlivě rozdíly mezi údaji o stavu kojenecké úmrtnosti, poskytovány ministerstvem zdravotnictví, a údaji, jimiž disponuje UNICEF. Pravda by měla být zřejmá po porovnání obou statistik a zjištění zdrojů informací. (SPA)

ARTFÓRUM V ROZHLESE. ARTFÓRUM (dříve Jazzová sekce) zahajuje pravidelné čtvrtletní vysílání od 20.05 do 20.30 hodin na stanici Československo, orientované především na alternativní kulturu. 14.-15.4.1990 proběhne v kulturním domě Eden festival alternativní hudby s účastí zahraničních souborů. (SPA)

SPOLEČNOST SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ. Již potřetí v tomto století vzniká Společnost sociálních pracovníků. První, která vyvíjela svoji činnost od roku 1923, byla zrušena v roce 1948. Druhá pracovala necelá tři léta a její činnost byla formálně i fakticky ukončena z rozhodnutí kompetentních pracovníků ÚV KSČ v roce 1971. Záměry a cíle znovu se tvořící Společnosti sociálních pracovníků sledují především zvýšení odborné úrovně sociální práce ve všech oblastech života naší společnosti, kde je třeba předcházet, zmírňovat a odborně řešit sociální problémy. Bude proto vyvíjet úsilí, aby členové měli možnost vyměňovat si vzájemně pracovní zkušenosti. Bude prosazovat zvýšení úrovně vzdělání sociálních pracovníků tak, aby se toto povolání v ČSSR dostalo na odbornou úroveň, jaká je v zemích s vyspělou sociální péčí. Společnost začíná svoji činnost na území Čech a Moravy a předpokládá, že sociální pracovníci na Slovensku se připojí k tomuto úsilí vlastní iniciativou. Zájemci o členství se sejdou 9.2.1990 v 10 hod. v zasedací síni Fakultní nemocnice v Motole v Praze 5, v úvodu č. 84. Další informace podají: Jana Torová, Mikovická 4/581, 181 00 Praha 8; ing. Věra Novotná, Pod Školou 7, 150 00 Praha 5

VÝZVA. Expert v oboru investiční výstavby ing. Jiří Domlál vyvíjí odborníky z resortu paliv a energetiky, jejichž racionalizační návrhy a podněty byly znehodnocovány a kteří byli pro svoji aktivitu umlčovani a postihováni, aby výstižný popis svého případu spolu s osobními údaji zaslali za účelem nápravy na adresu: Ing. Jiří Domlál, Juarezova 15, 160 00 Praha 6

Zástupci koordináčního výboru OF Zlín. J. Römer a ing. B. Koutný provedli kontrolu na OS SNB, jak se v Praze plní rozkaz ministra vnitra dr. Sacher o odzbrojení a celkovém zrušení STB. Za přítomnosti náčelníka OS SNB pplk. Daniela zkontrolovali zástupci OF protokoly o předání zbraní příslušníků STB (revolvery

ráže 7,65 vz.70 a samopaly ráže 7,65 vz.61-Scorpion). Zbraně odevzdalo všech zbývajících 14 příslušníků STB, kteří byli vedeni jako tzv. "činné zálohy" MV. Zároveň odevzdali veškerou výstroj, která byla se zbraněmi uložena ve skladu OS SNB. Všechny tyto materiály včetně písemností byly zabezpečeny náležením OS SNB pplk. Danielem. Příslušníci STB byli odesláni na mimořádnou dovolenou s tím, že nesmějí opustit místo bydliště a musí vykákat dalšími rozkazy. Zástupci OF se rovněž zeptali o tzv. komunistické byty, které STB používala. Pplk. Daniel sdělil, že v okrese Zlín bylo těchto bytů pět, přičemž čtyři z nich jsou majetkem MV a byly přiděleny řádným čekatelům z řad příslušníků STB, pátý byt byl navrácen bývalému odboji Mladý Zlín. (Z. 1990, KV Zlín)

Dne 2.2.1990 v 15:00 hod. proběhla před velvyslanectvím Kubánské republiky demonstrace na povstání proti praktikám Castrova režimu a proti bytlo představitelům Kuby předáno prohlášení Hnutí za emancipaci homosexuálních občanů a čs. sekce Transnacionální radikální strany. V prohlášení obě seskupení důrazně protestují proti zásadně nehumánnímu postupu kubánské vlády, která internuje všechny kubánské občany nakažené virem AIDS v koncentračních táborech. Takovéto řešení situace je nejen hrubým porušením základních lidských práv, ale může vést i k nedělitelné obyvatele všichni lékaři a k nekontrolovatelnému nárůstu epidemie. Autoři prohlášení apeluji na kubánskou vládu, aby celou záležitost důkladně uvážila a prošetřila, neboť kromě zbytečného zdravotního rizika vřhá její přístup světlo i na Kubánskou republiku. Simon Formánek-za Hnutí za emancipaci homosexuálních občanů, Richard Sacher-za Transnacionální radikální stranu. Spojení: Simon Formánek: Studentská rada FF UK, nám. J. Palacha 2, 116 30 Praha 1).

Dne 5.2.1990 v 16:00 hod. proběhne před činským velvyslanectvím demonstrace na podporu tibetského národa a proti zvrstování Číňanů na něm páchaných. (John Bok-Transnacionální radikální strana).

Ve středu 7. února 1990 proběhne po celé Evropě koordinovaná demonstrace Radikální strany proti věznění odpůrců vojenské služby a vězňů svědomí v SSSR. V Československu tato demonstrace začíná ve 14:00 hod. před velvyslanectvím SSSR. (TRS)

SPOLEČNOST PRO NOVOU HUDBU, působící v rámci České hudební společnosti, vznikla v Praze v prosinci 1989. Chce vytvářet prostor pro pěstování současných progresivních směrů v hudbě, seznámit naši veřejnost se současnými světovými hudebními trendy a u nás opomíjenými světovými skladateli 20. století formou koncertů, besed, přednášek a dalších akcí, rozvíjet publikační činnost věnovanou současné hudbě atd. SNH je otevřena všem skladatelům, interpretům, muzikologům, kritikům, publicistům, manažerům a k členství zve profesionály i laiky, aktivní i pasivní zájemce o činnost SNH z celého Československa. Kontakt: Společnost pro novou hudbu, CHS, Janáčkovo nám. 59, 150 00 Praha 6 (tel. 25 08 68).

- **BUKUREŠT.** Z funkce náměstka ministra školství Rumunska byl odvolán Mladar Atilla Palfavi. Podle oficiálního zdůvodnění zneužil funkce, když začal znovuotevírat maďarské školy a Maďarskou univerzitu v Kluži. (VIA-SIS)
- **VARŠAVA.** Politická rada Konfederace nezávislého Polska ve svém prohlášení upozorňuje na to, že v průběhu pětiměsíčního působení vlády T. Mazowieckého, kdy byly zaváděny rozsáhlé ekonomické reformy, byly politické změny prováděny v dosti omezeném rozsahu. Podle KNP dosud nebyl realizován požadavek skutečného pluralistického systému. Jen některé ze stran, svazů a organizací mají přístup ke státním prostředkům. Dosud není znám termín volebních voleb. KNP je ochotna spolupracovat se všemi silami s cílem vytvořit skutečně demokratické Polsko. (VIA-SIS)
- **BRNO.** Iniciativní NIS. Jako katastrofální hodnotí životní podmínky postižených občanů Československa programové prohlášení Nezávislého iniciativního spolku invalidů - NIS. V dokumentu, jenž je datován 20. lednem tohoto roku, se dále uvádí, že NIS je výrazně nepolitickým spolkem, který se nicméně nevyhýbá spolupráci s žádnou politickou stranou, občanskou iniciativou ani jakoukoliv organizací, podnikem či družstvem. NIS si klade kromě jiného za úkol poskytovat invalidům pomoc v oblasti ekonomicko-sociální a sociálně právní - např. bezplatné rady a pomoc při vyřizování sociálních záležitostí. NIS rovněž bude prosazovat, aby nejnižší invalidní měsíční důchod byl pro jednotlivce bez dalšího příjmu 2000 korun měsíčně a pro dvě osoby žijící ve společné domácnosti 3000 korun měsíčně. To, že se zlevňuje spotřební elektronika, je sice hezká věc, ale stereofonního magnetofonu se ještě nikdo nenajde a ani v televizi se nedá sledet, uvádí se v závěru dokumentu. Kontaktní adresa: NIS, poste restante, Brno 2, 602 00 Brno. (VIA)
- **BUDAPEST.** Náměstek ministra zahraničních věcí Maďarska Imre Szokai přijal dne 29.1. zástupce Demokratického svazu Maďarů v Rumunsku a rumunské organizace Společenský dialog. Hlavním tématem rozhovoru byly v poslední době se objevující příznaky rumunského nacionalismu. Imre Szokai řekl, že maďarská vláda vznesla k normalizaci vztahů s Rumunskem mnoho konkrétních návrhů, které však zatím zůstaly bez odpovědi. Dále řekl, že maďarský lid právem očekává od rumunského vedení, že se oficiálně distancuje od nespravedlivých obvinění maďarské menšiny v záštitě Ceaușescovy diktatury. (VIA-SIS)
- **VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ.** Telefonické vydírání. 29. ledna 1990 ve Valašském Meziříčí se dohodli zástupci OF, NF a MěNV, že na plenární schůzi MěNV dne 30. ledna dojde ke změnám ve vedení MěNV ve Valašském Meziříčí. Navrhli kandidáty na obsazení funkcí předsedy, místopředsedy a tajemníka MěNV. Druhý člen rino telefonoval budocemnímu předsedovi nezámýmu mužovi a vyhrožoval mu, že přijme-li nezámýmu funkci, bude fyzicky ztýrán. V obževách z dalšího nátlaku se plenárního

zasedání nezúčastnil a kandidaturu nepřijal. Současný předseda zůstal ve funkci, ale nově zvolení představitelé MěNV s ním odmítají pracovat. (VIA)

- **BRNO.** Organizace politických vězňů. Myšlenku na vytvoření celostátní konfederace politických vězňů Československa a její členění na Čechy, Moravu a Slovensko podpořilo v úterý v Brně na 1500 politických vězňů na ustavující schůzi politických vězňů Čech, Moravy a Slovenska. Moravští vězni svědomí, vězněni v letech 1948-1989, oznámili, že 15. února má být jejich organizace registrována, a celostátní sjezd konfederace politických vězňů Československa se bude konat 18. února v Paláci kultury v Praze. Cílem organizace je rehabilitace všech politických vězňů odsouzených z politických důvodů. Přípravný výbor vyzývá občany ke shromažďování informací, dokumentů a svědectví o nezákonnostech páchaných v posledních čtyřech letech. Kontaktní adresy: Roman Sakmar, Nuselská 8, 140 00 Praha 4, František Melichar, Bieblova 17, 150 00 Praha 5, vězni z let 70. a 80. - Dr. Pavel Muraško, Na Petynce 100, 169 00 Praha 6. (VIA)
- **SOS V MAĎARSKU.** V pátek 26.1., v den návštěvy prezidenta republiky Václava Havla, byla v Budapešti založena nová organizace SOS - Samostatná organizace Slováků. Jejím předsedou se stal Alexander Kormoš, který se také zúčastnil setkání zástupců slovenské menšiny v Maďarsku s Václavem Havlem. Delegace Demokratického svazu Slováků v Maďarsku vedená jeho generální tajemnicí Máriou Jakabovou předala prezidentu republiky memorandum, které upozorňuje na situaci slovenské menšiny. Slováci v Maďarsku, jejich počet se odhaduje na sto tisíc, potřebují hlavně školy, které už prakticky neexistují, učitele a duchovní evangelické církve, k níž se většina Slováků v Maďarsku hlásí. Zástupci slovenské menšiny dále požadovali vybavení jednoho televizního zesilovače (retranslační stanice), které by umožnilo příjem televizního signálu i v jižní části Maďarska, kde Slováci rovněž žijí. Alexander Kormoš informoval členy delegace, že dosavadní Demokratický svaz Slováků v Maďarsku a jeho týdeník Ludové noviny jsou nedostatečné, a proto z iniciativy dosavadní redakce literárního a kulturně-spoločenského časopisu SME (Slováci v Maďarsku existují) se právě nyní zakládá organizace SOS. Toto hnutí národnostní menšiny se vytváří zdola a má spolupůsobit v nové samosprávné organizaci všech osmi národnostních menšin žijících v Maďarsku - Rumů, Slováků, Němců, Židů, Rumunů, Slovinců, Chorvatů a Srbů. Maďarská vláda projevuje sice pro život národnostních menšin jisté pochopení, činí tak však způsobem verbálním - do jediné slovenské školy v Budapešti přišel do té doby slovensky umí jen ředitel, slovenština činí potíže nejen dětem, nýbrž i většině učitelů. I když v nastávající volební kampani většina politických stran slibuje, že se po volbách zasadí o rozvoj slovenské menšiny, jsou zástupci maďarských Slováků k těmto stranám nedůvěřiví. Naléhavě potřebují

pomoc ze Slovenska, neboť je ohrožena samotná existence této menšiny. Václav Havel slíbil zástupcům slovenské menšiny podporu. (VIA)

- **PRAHA.** OF III. chirurgické kliniky FN 2 s fakultní poliklinikou na svém zasedání dne 26.1.1990 jednomyslně schválilo novou variantu přestavby kliniky. Požadují přestavbu starého domu a výstavbu nové klinické budovy. Tento původní návrh byl změněn procesním postupem starého komunistického vedení v čele s M. Bělobrádem. Bylo tak rozhodnuto ve prospěch klidu okolních nájemníků - obyvatel nájemních rekonstruovaných vil a obyvatel katolického, pocházejících z řad lékařů, ředitelů, náměstků, vedoucích lékařů Brno a z řady a několika umělců. Po její se objevila kompromisní varianta, jak se dá opět bez většího efektu, v podstatě provizorně na několik let. Kolektiv zaměstnanců III. chirurgické kliniky požaduje revizi celého případu tak, aby bylo možno dosáhnout účinného tzv. "velké operativy" a nikoliv řešit situaci tím, že by se operativně omezovala. (za OF III. chir. kliniky: dr. Jan Basuř, dr. Jan Fanta, Jana Řezníčková, dr. Jan Votoček)
- **PRAHA.** Protest proti zahazení portrétu V.I. Lenina do nové série známek zaslali ministři dopravy a spojů manželé Kratochvílové z Prahy 4. "Náš stát stojí na počátku nové cesty, cesty idejí pana prezidenta Masaryka a nyní i pana prezidenta Havla. Marxisticko-leninská filozofie nám už, jak pravě věříme, s touto naší cestou nic společného není tedy ani důvod oslavovat její původce. Bude-li vaším prostředkem její vyhození, přejeme ji stejný osud jako novému státu" (z dopisu ing. V. Kratochvíla)
- **VLAŠIM.** Na pozvání místního OF navštívil Vlašim při své cestě do ČR Ivan Medek, spolupracovník Hlasu Ameriky. Setkání se uskutečnilo v sobotu 10.2. v 15.00 v divadelním sále hotelu Blaník
- **PRAHA.** Z prohlášení Demokratického fóra příslušníků SNV MS ČR. V celé naší společnosti dochází k výrazným a důležitým změnám. Myslíme si, že SNV je důležitá složka v našem státě, která má působit na převýchovu mnoha lidí. Tato obojitelná složka byla celá léta zahalena rouškou tajemství a veřejnost nebyla objektivně informována o její činnosti. Přesto dosud nebyla učiněna podstatná rozhodnutí, která by vedla k důsledné demokratizaci v útvarech SNV ČR. Dosavadní změny v Ú SNV č.2 Praha považujeme za kosmetické, učiněné pod tlakem okolností. Proti nemůžeme souhlasit s tím, že ve vedoucích funkcích v Ú SNV č.2 Praha nadále setrvávají ti lidé, kteří v nedávné době nekompromisně prosazovali pouze politiku KSČ a oprávněné požadavky příslušníků (hlavně řádových) neřešili (dodržování zákonů, rozkazů a instrukcí). Chápeme, že provedení žádoucích kádrových změn je nesmírně závažná a důležitá otázka. Jsme však toho názoru, že současná doba vyžaduje rychlé a důsledné provedení kádrových změn ve všech složkách SNV v našem státě. Místní fóra příslušníků Ú SNV č.2 Praha: Pavel, Václav Bodický.

Státní bezpečnost byla tedy zrušena. Vytváří se zcela nová struktura bezpečnostního aparátu. Jak se zatím přistupovalo k její koncepci, ilustrují následující řádky. Cituji ministra Sachera: "Státní bezpečnost není nutná, je nutná bezpečnost státu. Je nutné se zabývat tranzitem narkotik, výbušnin. Bez ochrany StB to nelze zajistit."

Obrátili jsme se tedy na majora dr. Klášterského, náčelníka protinarkotického oddělení FKÚ, aby nám navrhl chod oddělení a možný způsob zapojení bývalých příslušníků StB. S překvapením jsme zjistili, že s mjr. Klášterským nikdo o problému zatím nehovořil.

"Nebyl jsem o tom oficiálně informován. Pan ministr však není povinen se mnou tyto věci konzultovat. Jsem však ochoten připravit podněty pro případný dialog. Vlastní služba je organizována, není nutno vytvářet nové struktury, pouze staré posílit. Myslím, že StB plnila specifické úkoly a problematika narkotik je vyloženě záležitost veřejné bezpečnosti", sdělil nám náčelník protinarkotického oddělení.

Oddělení vzniklo před deseti léty a je jediným zákonným garantem boje proti drogám na území ČSR. O tom, že by na případech pašování narkotik pracovala dříve i StB není nikomu nic známo. Oddělení má své lidi rozmístěny na všech krajských a okresních úřadech SNB, byť většina pracovníků nemůže problému věnovat každý den, protože nejsou protinarkotickému oddělení přímo podřízeni.

Problém drog se v ČSR dlouhá léta zamlčoval, bylo těžké navázat spojení s podobnými pracovišti na Západě. Přesto dnes mezinárodní spojení existuje. Před třemi lety byla první vlastnovou spolupráce s Vídní. S jejím navázáním se pojí perlička. Pracovník pražského oddělení byl po návratu z Vídně předvolán na StB, aby účel své cesty vysvětlil.

Vzhledem k tomu, že se ČSR otevřela světu, lze počítat se zvýšením tranzitu narkotik a dokonce se objevily první pokusy vybudovat na našem území průzkumný trh. Oddělení tedy skutečně potřebuje nové pracovníky. Ovšem odhad mjr. Klášterského je asi šedesát lidí. I když přistoupíme na to, že by posílení přišlo z řad StB, je to z počtu několika tisíc nezaměstnaných příslušníků zanedbatelný počet. Spíše než bývalé pracovníky StB potřebuje oddělení moderní techniku, která je na obdobných pracovištích na Západě nezbytností. A touto technikou disponuje StB. Co by se mělo tedy převést, je zřejmé. Další zajímavost - jediná skutečná technika, kterou disponuje protinarkotické oddělení, je osobní auto s přídělem 108 litrů benzínu na měsíc.

Stěžejí můžeme posoudit skutečnou koncepci odpovědných pracovníků MV o způsobu boje proti narkotikům. Zejména proto, že žádnou nepředložilo a opakované fráze nikoho neuspokojí. Je však přinejmenším podivné, že o koncepci nic nevědí ani pracovníci, kteří se činností dlouhá léta zabývají. Doufejme, že se k ustanovení nového bezpečnostního aparátu bude přistupovat seriózněji.

-JS-

(K č. 44 z 24.1.1990, str. 7)

Vážená paní,

k Vašemu dopisu "Kde se vzala ta krutost?" bych chtěla, jako účastnice Pražského povstání napsat několik vět. Mé vzpomínky jsou odlišné od Vašich. V době Pražského povstání mi bylo 21 let a byla jsem nastavená jako pomocná dělnice s platem 2 koruny za hodinu. 5 května 1945 na volání Rozhlasu o pomoc Praze jsme se, moji rodiče i já, přihlásili k revoluční jednotce pod velitelstvím Bartoše. Na výzvy Rozhlasu přišly stovky mužů i žen - mladých i starších, aby pomohli zachránit své město od nenáviděných okupantů a urychlit skončení kruté války. Již cestou k revolučním úřadům riskovali svůj život, neboť silná německá posádka stále střelila. Rozhlas vysílal volání o pomoc jak na jednotlivých úsecích Prahy, tak ke spojeneckým armádám na východ i na západ. Když 6 května procházela Prahou Vlasovova armáda, která pomohla povstalcům hlavně na levém břehu Vltavy, byla i ona vítána a oslavována. Odešla v noci na 7. 5. Podivuji se, že píšete o rozebírání barikád. To jste je potom tedy museli opět stavět, protože pak se na Prahu hrnuly další německé armádní sbory a rozpoutaly se zoufalé boje. Německí vojáci vraždili bezbranné české lidi, jiné vyháněli z domů, které pak rozstříleli apod. To přece nemuseli dělat, když chlieli projít přes Prahu na západ. O těch ukrutnostech jste snad musela slyšet i Vy. Mnoho našich mužů, mladých i starších padlo na barikádách a v pouličních bojích - za Prahu a za Československo. Zatímco já, a nebylo jich málo, jen vyčkávali věci přitíhli!

Příslušníci naší revoluční jednotky odvedli Němce z okolních domů 7. 5. do soustředovacího střediska, protože se v krytech chovali k Čechům zpuštěně a cítěli blízkost a přesilu své armády, jim vyhrožovali. Všichni tuto situaci Němci a Němky měli zbraně. Samu jsme se o tom přesvědčili, když jsme po revoluci museli na několik dní uvolnu svůj byt na Malé Straně Rudé armádě. Přestěhovali nás do bytu po staré německé ženě. V kamnech jsme našli zastrčenou pušku. Němci odcházeli ze svých bytů s osobními zavazadly a nikdo jim ani slovem neublížil. Přitíhli jsme jinu pohrdali. Na německých ženách a dětech nebyla vidět podvýchova, protože dostávaly vysoké přídelů potravin. Jim nepadaly vlasy a neměly v očích chudokrevnost jako my, ti mladí, odkázáni na protektorátní přídel. Také jsem viděla odvádět německé vojáky, to byli ti, kteří se nedostali až k nám, aby nás navždy zneškodnili.

Ještě po osvobození ti nezajali Němci střelili z vikýřů nebo z okopů v parcích a zahradách.

Je jisté, že při transportu Němců byly z jejich řad oběti, jak v takových situacích bývá. Nikdy jsem však neviděla u našich lidí samotnou krutost a krvelačnost, nejvýše oprávněnou pomstu za strašné zločiny spáchané na našem národě. O ubití léhotné ženy na Karlově náměstí jsem nikdy neslyšela, ani to, že by v Praze byli Němci věšeni na lucerny, polevany benzinem a páleni, přesto, že jsem se pohybovala ve sídli Prahy. Když bylo to byla viděla, rozhodně bych k tomu nepřihlížela jako normy svědek. O stovkách a tisících mrtvých Němců na nábřeží u Palackého mostu jsem také nikdy neslyšela. Revoluční garda měla tehdy jiné starosti, než si dát čas na to, páchat ukrutnosti. Naše jednotka, stejně jako ostatní, musela tvrdě hájit své stanovisko a organizačně zajišťovat potřebné věci. Pak byla odvelena k záchraně bývalých německých válečných zajatců, internovaných v Československu. Tolik neštěstí a utrpení jsem snad nikdy neviděla. Polky, které věděly, že jim nacisté vyvraždili doma celou rodinu, holandská rodina s dítětem v hadříčcích aid. Po otci, také členu RG, mám doma ocenění a poděkování za důležitou a nezústnou pomoc při repatriaci spojeneckých zajatců. Tato ocenění a poděkování jsem a také ostatním členům RG vydala Republika Francouzská, vojenský přidělenec USA a ruzozemský vyslanec.

O tom, že se mnoho Němců vrátilo a klidně žijí ve své, po celou válku i před ní tak ztádané vlasti, svědčí jejich velké strasy.

Účastníci Pražského povstání, pokud nebyli ranění, za svou pomoc při osvobození Prahy nic nedostali. Nebyli-li právě zaměstnaní, započítalo se jim 5 dní revoluce do důchodu. Nestali se odbojáři podle směrnice. Jejich důchody jsou stanoveny podle odpracovaných let a druhu zaměstnání. Jsem také členkou ČSPB a nevím, že by některý člen naší organizace, třeba i ze zahraniční armády, měl důchod 5000 Kčs měsíčně. Od ostatních občanů se liší jen tím, že mají podlomené zdraví a pobolívají je válečná zranění.

Znechucena politikařením z 1. republiky jsem vstoupila do KSČ. Po roce 1968 jsem byla vyřknuta a musela jsem odejít na jiné místo. Znovu nabytou svobodu upřímně vítám. Kde se vzala ta krutost? Asi si ji pro svou ochranu v některých mladých lidech vyškoloval systém, který ji pro své deformace potřeboval. V generaci z roku 1945 ještě nebyla.

Marie Josifkova

KDE JE SAMOSTATNOST REDAKTORŮ?

(Na okraj vysílání Zelené vlny)

Ve vysílání Zelené vlny 22.1.1990 zazněly tři příspěvky dotýkající se problému znečištění ovzduší. V prvním vstupu redaktoři konstatovali smutný fakt, že nezodpovědný automobilismus má velký podíl na vysokém procentu onkologických onemocnění u nás. Řešení situace správně hledají v odklonu dopravy z hustě obydlených oblastí a ve zlepšení technické úrovně vozidel.

Naprosto paradoxně proto pak zapůsobilo následující vystoupení hlavního inženýra stavby Strahovského tunelu. Pan inženýr obhajoval nejen stavbu tohoto tunelu, ale i tunelu ve Stromovce. Řešení dopravní a ekologické situace je podle něj v dokončení vnitřního dopravního okruhu. Že se tím však ještě zintenzivní doprava v centru města, neboť automobily zaplaví ten prostor, který se jim uvolní, projektantům ani redaktořům na mysl nepřišlo. Pan inženýr se navíc chlubil dosavadními úspěchy našeho stavebnictví - severojižní magistrála prý již velmi odlehčila oblastem Nuslí a Vinohrad. To, že průjezdní dálnice vedená centrem města je smutným světovým unikátem, ví kde kdo, ale pan inženýr se tam asi nebyl ani podívat. Těžko by jinak nazýval oblastí SJ magistrálu, ulici Ječnou, Vinohradskou a další, "odlehčenými". Tato místa jsou zvláště v době inverze "neprůhledná", všude nedýchatelný dým až do úrovně druhých pater domů. Tady bydlí lidé a hrají si děti; tady jsou zdravotnická zařízení a poradny pro kojence! Ekologické iniciativy a fundované ochránce přírody shrnul pan inženýr do jednoho pytle - nazval je nechápavým a hlavně neinformovaným davem. Ano,

informovanost v této oblasti je mizivá. Zvláště když také rozhlas pomáhá šířit propagandu mamutích stavebních firem, ze kterých si mnoho lidí udělalo dobrý job. Platí pro ně pravidlo, že čím je stavba složitější a dražší, čím více domů se může zbourat a lidí přestěhovat, tím více se na tom má vydělat. Navenek se to lehce uhraje na primitivní sobectví - lidé chtějí jezdit a my jim to umožníme!

Názory pana inženýra redaktoři akceptovali bez setměnějšího náznaku polemiky a posledním příspěvkem pak nasadili celé relaci korunu.

Oznámili totiž radostně, že v několika italských městech zcela vyloučili veškerou osobní dopravu z centra. Lidé jezdí na kolech nebo v elektromobilech. Je jasné, že nažhavení z roku musel předcházet silný tlak ekologických iniciativ a o velké propagace ekologicko-etického myšlení ve sdělovacích prostředcích!

Kdy konečně bude ekologickým iniciativám dán prostor i u nás? Ochrana navrhuje jako hlavní variantu okamžitě se zaměřit na stavbu vnějšího okruhu, vyloučit nákladní a omezit osobní dopravu v centru. Tito lidé byli v minulosti vytlačeni na periferii a zůstávají tam, ne vlastní vinou, dál. Co si mohu myslet o redaktorech, kteří prostě přečtou nebo přijmou cokoli a nasázejí to vedle sebe. Jsou to lidé bez vlastního názoru? Pro začátek bych navrhovala, aby rozhlasoví pracovníci alespoň přemýšleli o tom, co dělají. Lhostejnost novinářů a redaktorů snad už nadělala škod dost. -em-

ZVON ČI BIDLO?

Na Letné, kde stávala socha generalissima Stalina, nyní na břevnu visí zvon. Všechny části místa následně vyživují jeho legalizaci. Připomínáme si, že toto místo chtěla obléžkat komunistická vláda.

Počátkem roku 1977, v době prvních represí proti Chartě 77, vyzvala prostřednictvím Mateje Lúčana osvědčené megalomany z řad sochařů a architektů k následujícímu úkolu: "...dílo musí mít charakter odpovídající heroismu domácího odboje, zejména osvobození sovětskou armádou, vyslovit naši vděčnost a vyjádřit vliv osvobození na utváření naší společnosti." Podívejme se, jak se někteří tohoto zadání zhostili. Popíšme nejdříve návrh, který byl ohodnocen nejnižší, žebráckou odměnou 20 tisíc korun. Mnohonásobně zvětšený, superrealistický bronzový tank, mřící hlavní na Staroměstskou radnici. Na něm asi 15 jásajících postav, zvedajících vždy jen jednu ruku. Druhou se totiž drží, aby nespadly. Autor Zdeněk Krybus tím asi chtěl vyjádřit to, že tank je v pohybu, v našem případě směrem do Pařížské třídy. V oněch zvednutých rukou drží osazenstvo tanku obligátní pomníkový vercajk husákovské éry: prapory, kytice, samopaly, děti.

Další zajímavý návrh je od jinak známého portrétisty Stanislava Hanzlíka. Dvacetimetrové pilony, připomínající špičky na vánočním stroměčku, nesou pěticipou hvězdu, vyznačující jakési paprsky, zřejmě transformace komunistického symbolu v nekonečnou energii ideologie. Celek vypadá jako mamutí monstrance.

Řada slovenských bunkrovitých návrhů zaujme ještě většími rozměry a hlavně nejednotností oblečení. Zatímco sovětské vojáci jsou poměrně nalahko a malá děvčátka mají krátké sukénky, postavy povstalců by se daly charakterizovat z uměleckého hlediska jako hubertus art.

Výškový rekord ovšem drží známý funkcionář Axman, v té době rektor AVU, spolu s architektem Kramolišem. Samotný podstavec je čtyřicetimetrový.

Za zmínku stojí i návrh sochaře Kulicha, kde dva šohajové v typické folklórní pozici vyhazují do povětří sovětského vojína.

V prvním kole soutěže bylo na odměnách devatenácti uchazečů rozděleno 490 tisíc korun. Do finále ovšem postoupily dva

nejobávanější postrachy všech námětů, nábič a celého socialistického - Josef Malejovský, zvaný též Kešilubná (jako charakteristické modelace hlav), a Jan Hána. Copak nám ten první zamýšlel udělat na Letné? Asi byste neuhodli - dvacetimetrovou barikádu, na které stojí obrovitý sovětský voják s vlajkou. Na východní straně barikády optimistická současnost a budoucnost, na západní straně hrůzy války. Nakonec to ale idylka nezvládla, jelikož mu rodinu s kočárkem radostně odchází z kompozice doprava.

Autorem nejvýše oceněného návrhu (bratru 140 tisíc korun) není nikdo jiný než Jan Hána. O jeho návrhu jen telegraficky: gigantická homole, několik postav, pětimetrový samopal, největší nebezpečí realizace.

Nakonec dopadlo vše dobře. Astronomické sumy na realizaci se ve státním rozpočtu nenašly (měly být zastaveny všechny ostatní sochařské a slévačské práce). Sochaři shráblí bohaté odměny a ještě části návrhů instalovali na veřejná místa. Před Palácem kultury je Hánův 4,5metrový fragmentík, u mostu Barikádníků zase sousoší Malejovského. A to nepočítám, co obohatilo státní sbírky.

Zbývá jen dodat, že všechny návrhy na bývalé místo, kde stál monument Stalina, byly skoro dvakrát větší než šestnáctimetrový Josef Vissarionovič. Teď je na Letné zvon. Ale nezvoní, zatím mu chybí srdce.

Michal Blažek

(Poslední zpráva: chybí i zvon, zůstalo jen bidlo.)

DOPISY REDAKCI

Vážená redakce,

Promiňte že dovožu si Vám psát. Píšu ohledně novin. Už přes třicet let odbírám noviny Rovnost a vždycky jsem platila 33 Kč několik halířů za 3 měsíce a teď mám platit 89 Kč 70 h. 33 roků su vdova manžel dříve žil za vlast pracoval na dálnici Bunč Rožtín postrčilali tam přeš 30 chlapeč ze Salaše a co pracovali na dálnici tak byli odvezeni na polský hranice do 30metrových studní a jak spouštěli okov d. 18 jak se jim to utrhlo a uderilo ho to do hlavy a dostal rakovinu do mozku měl 48 roků. Když umřel zůstalo mě 6letý děcko a 24 tisíc dluhu pracovala jsem v družstvě do 77 let. Dvě jsem měla vdaných de žádný výživný ani sročí jsem nedostávala po něm jsem měla 500 Kč důchodu a já jsem měla 400 Kč ale mě v Praze 200 Kč brali na důchodovém zabezpečení dani a když jsem je žádala za delší dobu a nedeptali že už je proqadlá lhůta. Já mám 83 roky mám silnou cukrovku a sp. duu jsem na koleno chodím s čakanem dělat už nemohu tak že mám jen 1000 korun důchodu a z toho se vším vyjít nemohu kdyžby mě čezčata sem tam něco nekoupily tak bych chodila nažá těžko se loučím s novinama ale nedá se nic dělat nezůstávalo by mě ani na chleba to je přece jenom moc 90 Kč.

Moje adresa Daňková Ludmila, Pornice p. Pačlavice.

ad: Kde se vzala ta krutost? (IS, č. 44)

Přestaňte nás opíkovatě dojmat uváděním příkladů české krutosti páchané na lodňoučkých, bezbranných Němcích. I naše mladá generace, která neprožila válečné hrůzy a má jen částečné informace o řádění herleinovců v českém pohraničí se podivuje nad smyslem vámi publikovaných příspěvků. Těm dobrým duším, které tak mocně působí na naše city, by býval určitě fyzicky i psychicky prospěl trvalý pobyt v některém německém koncentračním táboře. Možná by jejich aktivita ve věci omluvy Němcům (byť sudetským) malinko ochabla.

F Jarolím, Praha

Vážení novináři,

dostalo se mi do rukou číslo 43 vašeho "Servisu". Jako normální občan s normálními názory vám sděluji toto:

Jste obyčejná parta neseriózních sprostáků a pomlouvačů, kteří nemají se seriózní informovaností nic společného. Váš servis je publikovaná snůžka nesmyslů, münnochodem za 2 Kčs dost drahá. Proč?

K článku paní Šikové (změněném proti článku, který byl čten v rozhlasu). Z 1/5 průměrného platu příslušníka StB by vaše milá docenka asi zemřela hladu. Tak ať raději uklízí, bude se mít lépe.

K článku "Čistá jako lilie". Doslova splňuje výrok přítele pana prezidenta F. Zappy - připomíná někoho, komu se chce po 20 letech na WC.

Pochopíte, že tomu kladnému, co se děje, tímto škodíte. Toto není pouze můj názor, ale názor minimálně 20 lidí, bezpartijních, kterým jsem váš plátek zapůjčil.

Nepodepisuji se, jako se nepodepisují autoři článku "Čistá jako lilie" a "StB - příliš velké mlčení" i jiných dalších. Proč? - Když pustíte takové články do novin, máte asi dost odhodlání ke všemu (mám dvě děti a bez otce by ani na společnosti, kterou chcete mít, těžko přežily).

Pánové,

Dostalo se mi do rukou číslo 44 Informačního servisu a nemohu na něj nereagovat. Mám na mysli především článek: "Kde se vzala ta krutost?", podepsaný pouze iniciálami. Nevím, jak pochopit tu část, která se váže k událostem v květnu 1945 v Praze. Protičím jsem je totiž jako 17letý doslova pár metrů od zmínovaného Tylova náměstí. Není možné, abych se nedozvěděl o zvěrstvích, které ona popisuje, údajně jako očitá svědkyně, když jsme navíc všude v okolí návněti měli známé. Jejich líčení se mi zdá pochybené, počínaje tím, že hovoří o "sovětských" vojskách generála Vlasova. Víím, že byli v těchto dnech upáleni tři esesáci, konkrétně před naším domem byl ubit německý důstojník, který nechtěl vydat zbraň, víím, že padlo nemálo ran německým občanům, ale odkud vzala obraz apokalypsy, který líčí? z pramenů sudetoněmeckých revanšistických svazů? To, co se přece jen stalo, nemůže nikdo schvalovat, ale to je ta paní tak naivní, že neví, z čeho mohly vytrysknout ty excesy nenávisti? To neslyšela, co dělali esesáci jen v těch pražských květinových dnech? Na tom, co říká o mladících v RG, je jisté část, možná i dost pravdy, ale což se takové mladíci nevyskytují vždy při podobných událostech? Nechci pochybovat o tom, že by se četní našli i v těchto dnech, kdyžby dostali prostor a pokyn. Což k tomu nemají mnozí "revolucionáři" z občanských fór a jiných institucí blízko?

Mám také své důvody, proč jsem rád, že skončilo pronásledování a Husáků, ale člověku se nesmí zatemňovat v hlavě. Když jsem dupal o vašem bytenu. Proti čemu jste, to jsem pochopil (jen se obávám, že snad proti všemu), ale nepochopil jsem, proč jste a jak za to jste. Nikoho z vás neznám, možná máte důvody, ale všemu postojí, ale nenávist není program a nedá se z ní žít. Demokracie musí počítat i s krajnostmi a tak na svoji "práci", na kterou vás ostatní není málo, máte právo. Dovolte mi však vyjádřit názor, že na adiectivum v oslovení si tato práce sotva zaslouží. Jan Šumavský

REVOLVER REVUE

nezávislý magazín

vychází v Praze

NAPRAVIT CHYBU NAŠICH PRAOTCŮ

Rozhovor s českými krajany v Rumunsku - Václavem Schneiderem, ing. Josefem Vachocem a Josefem Mlezivou.

- Můžete nám krátce vylíčit historii českých vesnic v Rumunsku?

Schneider: Po roce 1923 přišli sem, do jižního Banátu, první kolonisté z Čech. To bylo po válce s Turky a ta místa nebyla obydlena. Dřevařský podnikatel Magyarly byl guvernérem pověřen kolonisty získat. Šel na Čechy pro jejich pověst dobrých vojáků a pracovníků. Agenti Magyarlyho dali v Čechách ohlášku a slibovali nový a dobrý život. Tak sehnali první zájemce, kteří pak přijeli po Dunaji až sem. Čekali je zklamání, ale vrátit se už nemohli. První založená kolonie byla pojmenována Elisabethfeld a druhá Sv. Helena. Od roku 1826 do 1830 se přistěhovali další kolonisté a založili asi dvanáct nových osad. Dodnes jich zůstalo šest. Sv. Helena, Genuk, Kovensko, Rajer, Ejbental a Šumice. Žije v nich asi 6.000 Čechů. Většina vesnic je izolovaná v horách a do nejbližšího městečka je to asi 60 kilometrů.

- Jakou máte pracovní příležitost?

Mleziva: Muži pracují jako horníci v horách, ženy na poli. Dívky do škol nechodí, sedí doma a vyšívaly.

- Je ve vesnicích elektrický proud?

M: v zimě máme až čtyři hodiny denně elektrického proudu a v létě ho zapínají tak na dvě a půl hodiny. Havíři, kteří chodí do práce, potřebují svíčku nebo baterku, aby se mohli nasnídat a připravit na práci. Ráno el. světlo vůbec nepamatují.

- Jsou ve vesnicích obchody?

Sch: v obchodech to vypadalo jako kdekoli v Rumunsku. Prodávači tam byli zbyteční. Lékař neexistuje, telefon neexistuje. Telefon tu kdysi byl, ale za Ceaușesca nám ho vzali.

M: Manželka mi porodila dvě děti, obě doma. Nemohl jsem ani zatelefonovat pro sanitku nebo pro nějakého doktora. Auto žádné nebylo, akorát jeden motocykl. Tím jsem ji ale odvézt nemohl. Musel jsem proto sehnat porodní bábu.

- Jak se tedy dopravujete do města?

M: Jednou denně tam jezdí směnárna havířů na práci.

- Jak se žijete?

M: Každý má dvoreček a tam přiměřeně chová třeba patnáct slepic, dvě prasata, dvě kravičky a jednoho psa, který všechno hlídá, protože jsou v lese vlci a lišky.

- Mluvíte všichni česky?

Sch: Protože nemáme tolik styků s Rumuny a jsme izolováni v horách, zachovali jsme si díky tomu češtinu. Dobře mluvit rumunsky umí málokdo. Jsme stranou a tam Rumun nepřijde. Jsme takové malé Československo v Rumunsku. Také jsme si zachovali tradice. Světlíme všechny svátky - vánoce, velikonoce, masopust i dožínky. Zachovali jsme si i české písničky. Z toho španělo vzešlo i něco dobrého.

- Jak se k vám chová ostatní obyvatelstvo?

M: Trpíme nejen tím, že jsme Češi, ale i tím, že jsme stranou. Třeba předák horníků je Jugoslávec a brání si svoje lidi a Rumuni se brání také sami za sebe. My Češi jako menšina jsme byli zapomenuti.

Sch: Já žiju v Berzasce, kde je asi 50 českých rodin. Když přijdu do hospodářství, hned vím, jestli je hospodářem Čech, nebo Rumun. Češi jsou lepší hospodáři, ale zase nestojí o to, aby byli vedoucími. Jsou taková mimějši a každý na svém. Rumuni se k nám nechovají špatně. Češi jsou spravedliví a pracovití, a toho si oni váží.

- Jak to u vás vypadá s kulturou?

M: Jsem vlastně jako učitel takový vesnický intelektuál. Pokusím se vylíčit tu bídost. S žáky dělám asi tak dva tři kulturní programy do roka. Většinou kolem vánoc a velikonoce. Lidé ve vesnicích jsou křesťané. Kdybych pořady dělal na státní svátky 23. srpna nebo 30. prosince, tak by to tolik neocenili. I když to bylo proti, musel jsem být s lidmi.

Sch: Prostě riskoval, protože je dělal na ty svaté svátky - a to se nesmí.

M: Oni mě vždycky chápali a přišli všichni. Viděli, že nedělám

komunistu a že pocházím z římskokatolické víry. Většinou se říká, že křesťan, který studuje, je pak politkem a nikoliv křesťanem. Tak jsem dbal na to, abych vyhověl citu spoluočtanů.

- Tradiční svátky se nesměly světit?

Sch: Svaté svátky, vánoce a velikonoce byly úplně zakázané.

M: Na vánoce přišel ke stroměčku děda Mráz a rozdával dárky. Za dárky pak děti říkaly koledy, básničky a pranostiky. Dostaly dárky a k tomu dětské divadlo. Pak se mi neoficiálně oznámilo, našeptalo, abych takové programy už nedělal. Když chci přý něco dělat, tak bez dědy Mráze a na svátek Proklamace republiky 30. prosince. To se mohlo.

Sch: Nebo na Silvestra, to se taky nemělo, ale na vánoce ne. To prakticky neexistovalo. To bylo všude v Rumunsku stejné. Nesmělo se to, ale lidé to přesto dělali.

- A jak je to s kulturou pro dospělé?

M: Pořádáme bály. Největší jsou na masopust, velikonoce, dožínky, na Štěpána, to říkáme na koledu, na Silvestra a na Nový rok. Mimo svátky jsou bály, když není zrovna půst. To se bály nesmějí dělat. Kdyby se dělaly, přineslo by to špatnou úrodu.

Sch: Křesťanská víra se u nás uchovává.

M: Nejhezčí a nejdokonalejší svátek je řehtání. Nevím, jestli to v Československu ještě existuje. To začíná na Zelený čtvrtek a velikonočních kvečeru. Zvony už nezvoní, uvážou se. Místo zvonění se řehtá. Děti chodí po ulicích a zpívají "Klekání zvoníme, Jidáše honíme". Na Velký pátek se řehtá celý den. V sobotu ráno se pak zpívá "V tento smutný čas narodil se vesele" a děti dostávají vejce. Učitel, je to takový jejich kamarád, má s nimi dohodu, že se nasbíraná vejce shromáždí od kaparašů, to jsou děti, co chodí s koledou do koteric nebo do nůše. Ve školním dvůře si pak stoupnou do kolečka a vejce se každému přesně rozdávají. Musí se dbát na to, aby kaparaš, který má na starosti malinký dětičky, dostal o dvě tři vejce navíc. Tento svátek se nejvíce respektuje. Když jsem byl takový řehtáč, tak to bylo krásné.

- Máte dostatek léků?

Sch: Třeba dcera dostane škrkavky, tak jdu k lékaři a on mi dá recept na léky, které mám dostat v lékárně. Přijdu tedy do lékárny a tam mi řeknou: nemáme nic. Tak co můžu dělat, než jdu za známou, která se s lékárníci dobře zná, a dát jí peníze. Ta jí dá léky zaplatí a dostane na černo, co potřebuje. Apatyka je jinak prázdná, nikdo tam nemá co koupit.

M: Říkal mi jeden havíř, že měl najednou takové skvrny po těle, a tak šel k lékaři. Lékař mu dal léky, po kterých mu otekla kolena, ale skvrny nezašly. Další havíř si zlomil ruku, a protože lékař neměl sádku, poslal ho k zedníkovi.

- Jaké máte podmínky k životu ve městě Moldava?

ing. Vochoc: Jsou lidé, kteří nemají co jíst a mají třeba pět dětí. Není olej, a tak otvírají konzervy s rybičkami a slévají ho na smažení. To ale mohli dělat, dokud byly konzervy, teď už ani ty nejsou. Lidé ve městě neměli co jíst, nevěděli, kam jít, už byli jako zvířata. Všechno se dávalo na černo. Cukr, olej, vejce, ocet, sirky. Vata neexistovala. Ocet, který koštuje 9 lei, se dával za stovku. To není lidské takhle žít.

M: Lidé, kteří pracují v lese, dostávají trochu oleje, ale nemají na něm co opéct. V lese roste taková tráva, žere ji dobytek. Říkáme jí planý česnek. Tak tu trávu si na tom oleji smažili a namáčeli do něj chléb. Má akorát trochu vůně, jinak nic. To jedli lidé, kteří těžce pracují v lese.

- Jaké mají podmínky dělníci ve městě?

V: Pracuji jako inženýr elektromechanik. Co můžu říct o dělnících? To si nikdo nepředstaví, jaké mají bolesti, ale komu to můžou říct? Když jsi někomu něco řekl, už žalovali. Po městě už byli taková lidé daní. Jak jsi něco řekl nebo zaklel, ani jsi třeba nechtěl, už tě druhý den volali na milici. Pak tě buď bili nebo zavřeli. Takže jsi nemohl ani trochu odrazit, ani se o něčem zmínit, protože

jsi nevěděl, co je tvůj kamarád vedle tebe.

Sch: To bylo zařízené tak, že Sekuristé, kteří měli plat 10.000 lei, si mohli dovolit chodit, koukat a číhat mezi lidmi. Horník, který pracoval v horách, dostával 3.000 lei.

M: A ještě navíc místo toho, aby horníci maso dostávali, museli ho naopak dávat. Když tu a tam doma něco vypěstovali, králíka nebo prase. Krmíme je trávou a kukuricí. Ta roste špatně, protože tu není pro ni zem.

- Kdo bral havířům maso?

M: Tajemník RKS na úrovni vesnice. Takový autoritativní. Měl strach, že by ve své vesnici dostal nějaký pohovku, tak chodil k nám. U nás vyhrožoval a strašil, až mu stačilo dát slepice. Pak jsme museli dávat všichni. Jednou jsem měl, že musíme dát slepice státu. Ještě než auto s nimi vyjelo, muselo se z něj sundat nějaké slepice vzal pro sebe.

Sch: Za slepice nám dávali dva lei. Když jsi měl pole, musel vypěstovat jedno prase. Když jsi dostal malé a přes zimu muselo vyrůst tak, aby mělo 100 kg. Můj soused dostal nějaké špatné, a tak mělo po zimě jen 60 kilo. Musel váhu do 100 kg zaplatit, a to 1.000 lei. Když ho nedával, dali mu za to, že ho vychoval, 400 lei.

M: Stávalo se i to, že lidé chodili za zvěrolékařem a prosili ho, aby si prase vzal zadarmo, a ještě mu chtěli dát 500 lei do kapsy. Nemohli ho vychovávat, protože seno a kukurice jim nestačila neměli pak mléko pro děti. Zvěrolékař jim ho nevzal, protože nemělo kila. Tak se stává, že když nemají lidé čím dobytek krmít, vezmou ho a uvážou u národního výboru. Nedostanou pak ani lei.

- Máte jako inženýr méně problémů?

V: Často jsem si přál vidět a studovat techniku, ale není svoboda. Tak nás zavřeli, že tu vůbec nejsou knihy, abychom věděli, co se děje v zahraničí. Já už stejně jako inženýr ani nepracuji, ale jako dělník. Musím dělat práci řemeslníků, ale ti dělají u šéfů doma. Jak můžu spolknout takové věci jako inženýr, který chce pravdu a spravedlnost? Třeba dva dělníci byli placeni jako havíři, ale chtěli pro ředitele ryby. Za ně odváděli uhlí jiní. Ředitel má ryby, a já mohu nacpat někomu z RKS do kapsy. Říká se, že žije dobře, který otvírá dveře hlavou. V jedné ruce má maso a v druhé kávu a víno.

- Přijíždí lidé z vesnic?

Sch: Mládež odchází hodně. Jdou do škol a už se nevrátí.

- Váš, odkud z Čech pocházíte?

Sch: Jednou jsem našel po pradědovi knížku. Byl v ní jen pár listů, protože když neměl pradáky papírky na cigarety, trhal z knížky listy. V té knížce jsem se dozvěděl, že v r.1826 sem přišlo sedmáct rodin z Chodska. Tak se počítáme my z vesnice Bizer mezi Chody. Já jsem si hledal v okolí Domažlic svůj kořen. Napsal jsem do Květu a oni mi oúskli můj inzerát. Apeloval jsem na občany z Chodska, aby mi ten můj kořen pomohli hledat. Na inzerát mi odepsala nějaká paní Schneiderová z Domažlic. Psala, že si je jistá, že jsme příbuzní, protože na Chodsku žije jen pár rodin Schneiderů. Ona je z vesnice Chodov, a tak jsem jí psal, aby hledala záznamy v kostele v kronice. Hledala a nenašla nic. Přál bych si, abych tam našel zajeť a osobně hledat ten svůj kořen.

- Byli jste někdy v Čechách?

Sch: Byl jsem tam jenom se zájezdem. Nebylo to ale ono, protože musíš chodit, kam oni chtějí. Samotný život pak vidíš jen jakoby zeshora. Abychom ho poznali, museli bychom jít nějak jinak.

- Jak se cítíte teď, po pádu diktátora?

nezávislé
tiskové
středisko
N . T . S

(Informační servis, tiskne Typografia, vydává NEZÁVISLÉ TISKOVÉ STŘEDISKO: Michal Blažek, Jan Brabec, Marie Divišová, Jan Hrabina, Ivan Lamper, Zbyněk Petráček, Jan Ruml, Ondřej Ryčl, Jaroslav Spurný, Milena Sršňová, Miroslav Šimáček, Petruska Šustrová, Jáchym Topol, Barbara Veselá, Martin Weiss, Josef Zajíc.

Středisko vzniklo 18.11.sloučením redakcí REVOLVER REVUE a SPORTU.

Adresa: BOLZANOVA 7, PRAHA 1, tel.22 19 60 nebo 22 17 26, fax: 222 304)

Návštěvy jen v určené hodiny a jen po telefonickém ohlášení.

Uveřejněné dopisy nevyjadřují nutně stanovisko redakce.

Uzávěrka č.46: 5.2.1990, 20.30 hod.

Uzavíráme se za zhoršenou kvalitou tisku, která byla způsobena poruchou laserové tiskárny.

Uzávěrka č.46: 5.2.1990, 21 hod.

B: Psychicky jsme se znovu narodili. Byli jsme utlačováni jednak jako cizí národnost, a pak ještě Ceaušescovou diktaturou, která měla vliv na všechny. Dnes se můžeme dívat a poslouchat rozhlas a televizi patnáct hodin denně. Horníci byli tři čtvrti života ve tmě. V horách byli ve tmě, přišli domů a byla zase tma. V dolech se svítí aspoň baterkou, ale tu si domů odnést nemohou. Nejběžnější to bylo od jara do podzimu. To přibyla ještě práce na poli.

- Mezi sebou vycházíte dobře?

Sch: Ano, ale samozřejmě výjimky se najdou, jako všude. Rádi se scházíme, hrajeme mariáš a zpíváme české písničky.

- Plán zrušení vesnic a zakládání tzv.agrocenter se vás také nějak dotkl?

M: Nás to nezasáhlo jen díky tomu, že je diktátor na onom světě. Aby župa ukázala svou poslušnost, tu a tam nějaké změny udělala. Sv.Helena například přestala být osadou a stala se čtvrtí města Moldava. Nás zachránilo to, že žijeme v horách, kde jsou dole. Nevyplatilo se jim stavět paneláky a vytvářet nové podmínky pro horníky, a tak nás nechali. V budoucnu by se tak ale stalo.

- Staral se o vás nějak čs. zastupitelský úřad?

M: Osobně nechtějí dělat problémy na úrovni státu. Byla ale taková situace, že ani nemohli. Snad se to teď změní?

- Teroristé se prý stahují do hor zrovna kolem vás...

Sch: My jsme teď ve větším nebezpečí než v době událostí v Bukurešti. Teroristé utekli ze všech měst do lesů a stáhli se k jugoslávským hranicím. Já pracuji v hlavní rozvodně el.proudů, která je pro všechny vesnice a okolí. Kdyby chtěli zaútočit, tak prvně přeruší dodávku proudů a jdou tedy přímo tam. Jsem tam: sám a nespím strachy. Chtěl jsem k sobě jednoho vojáka, slíbili ho, ale nesplnili.

- Byl u vás nějaký konflikt?

Sch: U Rovenska byli čtyři vojáci a stíhlo se tam. Na Gerniku prý chytili čtyři teroristy. Všude ve vesnicích je situace napjatá.

- Myslíte, že se situace v Rumunsku obrátí k lepšímu?

M: Koukáme využít svobodu po převratu. Jestli to ale bude dobré, to se pozná až po čase. Máme své vlastní zkušenosti. Komunisté, kteří byli u nás na vesnici, jsou teď zase ve FNS. Nevíme, jak to dopadne.

V: Svědomí lidí je na pár let zničené, protože tento režim zničil všechno. Bez svědomí nejde myslet, pracovat, nejde nic. Jsme pesimisté, co se týká pravdy a svobody. Od začátku založení FNS jsou v ní zas ti samí. Takoví jsou jako maskovaní teroristé. Nahoře jsou změny, ale dole ne.

- Co byste si teď přáli?

Sch: Naše tajné přání vlastně už od pradávna je, abychom se vrátili. Chtěli bychom tak napravit chybu našich praotců, kteří sem přišli. Oni toho litovali, už když sem přišli, ale cesta nazpátek nebyla možná. Trpěli a nevím, jestli byl od té doby někdo spokojen.

Jan Brabec

kontoNTS

S: Jan Ruml 34278-180556-021,

SBČS Pha 2,

Václavské náměstí 42, Praha 1

Kčs: Jan Brabec 1238340-018,

ČSS, Vodičkova 9, Praha 1